

DR&C

MARCEL RĂDUCAN

Misiunile unui minister
și ale unui ministru

Expert arhitectură. **Iurie Povar**

Expert construcții. **Valeriu Verstiuc**

Expert cercetare. **Anatolie Izbândă**

Drumurile regionale. Responsabilitatea cui?

Locuințele sociale – un pas spre oameni

Chișinău by Night

1 4 0 0 1 >

9 771857 435109

INVESTEȘTE ÎN TINE ȘI FAMILIA TA
CASE DE LUX DIN LEMN ȘI STICLĂ

www.kager.md

VITANOVA

Fondatori:

Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor; „Serviciul Asistență Beneficiari la Obiectele Sociale” Î.S.; „Serviciul de Stat pentru Verificarea și Expertizarea Proiectelor și Construcțiilor” Î.S.; ICȘC „Incercom” Î.S.; INCP „Urbanproiect” Î.S.; SPB „Constructorul” Î.S.; INMEX Î.S.

Redactor-șef:

Doina Popa

Autori:

Ecaterina Grigorean
Iuliana Mămăligă
Constantin Olteanu

Concept:

Sergiu Gavrilă

Designer:

Petru Strâmbeanu

Tiraj:

1000 ex.*

Periodicitate:

6 numere pe an

Adresa redacției:

MD 2043, mun. Chișinău,
str. Pușkin 22, of. 237

Colegiul de redacție:

Marcel Răducan, Ministru al Dezvoltării Regionale și Construcțiilor; Anatolie Zolotcov, Viceministru al Dezvoltării Regionale și Construcțiilor; Liviu Oboroc, Viceministru al Dezvoltării Regionale și Construcțiilor; Victor Zubcu, Viceministrul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor; Elena Bejenaru, director al Direcției generale arhitectură, construcții și locuințe; Valerian Binzaru, șef al Direcției generale dezvoltare regională; Gheorghe Croitoru, șef al Direcției reglementări tehnico-economice; Anatolie Izbîndă, director al ICȘC „INCERCOM” Î.S.; Valeriu Verstiuc, Director al Î.S. „Serviciul de Stat pentru Verificarea și Expertizarea Proiectelor și Construcțiilor”; Iurii Povar, director al INCP „Urbanproiect” Î.S.; Ivan Stihii, Director al ISP „Ruralproiect” Î.S.; Gheorghe DODU, director al SPB „Constructorul” Î.S.; Andrei Brunchi, director al Î.S. „INMEX”.

* Volumul tirajului poate fi modificat la decizia fondatorilor

SUMAR

INTERVIU

- 6 **Marcel Răducan.** Misiunile unui minister și ale unui ministru.

- 14 ÎNTREBĂRI FRECVENTE

EXPERT

- 16 **Iurie Povar.** Chișinăul, oraș din peisajul viitorului.
- 20 **Valeriu Verstiuc.** Calitatea nu este niciodată o întâmplare.
- 24 **Anatol Izbândă.** Cercetările științifice sunt miezul în jurul căruia construim.

DEZVOLTARE REGIONALĂ

- 30 Colaborări internaționale.
- 32 De la Nord la Sud pe drumuri europene.

CONSTRUCȚII

- 36 **Locuințele sociale** – un pas spre oameni.
- 42 Chișinău by night. **Urbanismul nocturn** al capitalei.

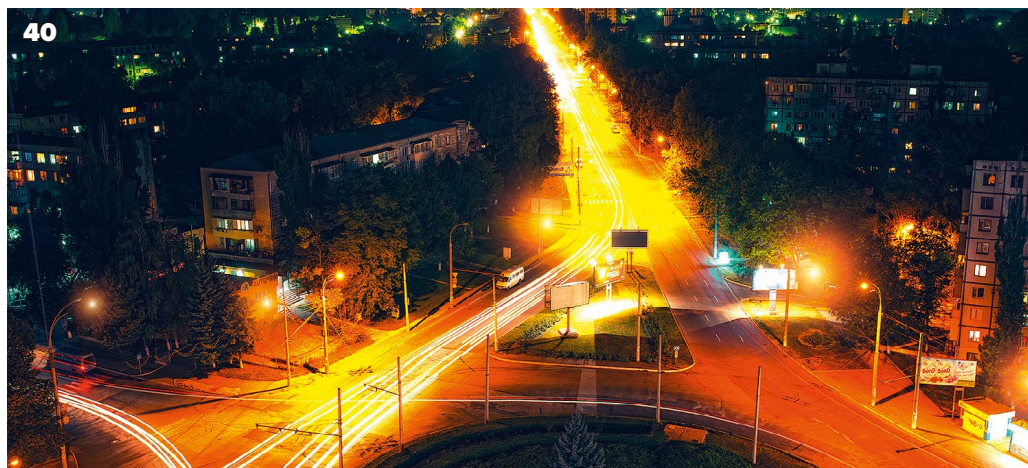
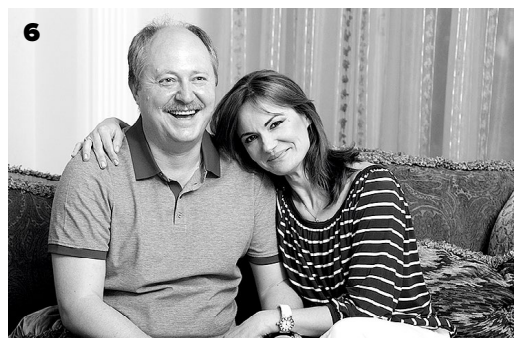
MOLDOVA PENTRU TURIȘTI

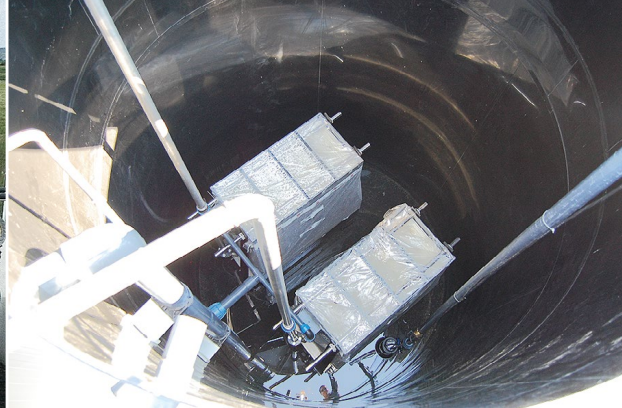
- 56 Traseul ecoturistic „Pădurea Domnească”
- 58 Să descoperim o altfel de Moldova

CHIȘINĂUL RETRO

- 60 Existența liniștită a caselor familiei Monastirski.

- 64 ADRESE UTILE

Echipamente stație de epurare tip **IntelliBIO MBR** și echipamente de tratarea apei **C&V Water, BWT**

*Oferim tehnologii pentru un mediu
sănătos și o viață mai bună.*

Str. Calea Basarabiei, 26/6, MD-2002
Or. Chișinău, Republica Moldova
Tel/fax +373 22 47 76 99, tel: +373 68 15 75 75
e-mail: info@laiola.md

LAIOLA
CALITATE GARANTATĂ
Partener oficial în R. Moldova

C&V Water
TREATMENT TECHNOLOGIES

DR&C – CA SĂ FII INFORMAT

Transparența activității structurilor de administrare publică și comunicarea acestora cu publicul larg este mai mult decât necesară într-un stat democratic, iar fiecare pas în acest proces de socializare, credem, este un imbold spre buna dezvoltare a domeniilor de activitate.

Iată de ce, la inițiativa Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, am readus pe piața media revista DR&C – o revistă de specialitate ce conține informații relevante despre evoluțiile din domeniul construcțiilor și dezvoltării regionale înregistrate în țara noastră. Revista DR&C își propune să trezească interes și să informeze eficient atât specialiștii din domeniu, cât și publicul larg, prezentând cu regularitate atât reușitele și proiectele implementate în materie de construcții și dezvoltare regională, cât și oamenii care depun tot efortul ca aceste reușite să fie posibile.

Pornind de la informațiile de specialitate, DR&C își extinde aria tematică și în domenii ce nu sunt subordonate direct ministerului de resort: evoluțiile de pe piața imobiliară, materiale și tehnologii de ultimă oră în construcții, conservarea patrimoniului arhitectural, experiența externă în soluționarea problemelor de urbanism, tradițiile și tendințele arhitecturii naționale și multe altele.

Ne propunem să ajungem în cât mai multe birouri și în cât mai multe case, să lăsăm paginile revistei frunzărite cu multă curiozitate și fiecare lectură să aibă un impact. Totodată, ne propunem să perfecționăm împreună conceptul revistei în funcție de interesele și necesitățile informaționale ale publicului. Iar cu fiecare ediție, pe parcursul anilor, ne dorim ca DR&C să devină o platformă de comunicare dintre minister și societate, un ghid practic, dar și o sursă ce va oferi răspunsuri și soluții eficiente la întrebări din domeniu.

Lectură constructivă să aveți!

Colegiul de redacție DR&C

REPUBLICA
MOLDOVA

MINISTERUL
DEZVOLTĂRII
REGIONALE ȘI
CONSTRUCȚIILOR

*Dezvoltarea regională
este viitorul
promitător al
copiilor*

MUN. CHIȘINĂU, STR. COSMONAUȚILOR 9
TEL.: (+373 22) 20-45-81, FAX: (+373 22) 22-07-48
TELEFON DE ÎNCREDERE: (+373 22) 20-45-76

MISIUNILE UNUI MINISTER ȘI ALE UNUI **MINISTRU**

DESPRE MISIUNEA DE A FI MINISTRU CU RESPONSABILITATEA DEZVOLTĂRII REGIONALE ȘI A CONSTRUCȚIILOR, DESPRE CRIZA ÎN CONSTRUCȚII, EXAMENUL INUNDAȚIILOR, UN CHIȘINĂU SCHIMBAT LA FAȚĂ, CALITATEA CASELOR ÎN CARE LOCUIM, OAMENII CARE NE CONSTRUIESC CASELE, DAR ȘI DESPRE VIAȚA PERSONALĂ A DOMNULUI MINISTRU MARCEL RĂDUCAN... AM ÎNCERCAT SĂ INTUIM CE ÎNTREBĂRI I-AȚI PUNE DOMNULUI MINISTRU DACĂ AȚI AVEA OCAZIA SĂ STAȚI DE VORBĂ CU EL ȘI LE-AM PUS NOI, ÎN SPERANȚA CĂ, PRINTRE CELE CITITE, O SĂ DESCOPERIȚI RĂSPUNSURI ȘI CURIOSITĂȚI. (TEXT: CONSTANTIN OLTEANU, FOTO: FOTOROOM.MD)

RESPONSABILITĂȚI. INIȚIATIVE. REUȘITE

Domnule ministru, dețineți această funcție deja al patrulea an, perioadă în care ați avut de susținut și examene extrem de importante, precum au fost inundațiile din raionul Hâncești. Zic examen pentru că a fost tocmai situația în care vi s-au cerut soluții clare, acțiuni urgente, implicare personală... Dacă e să facem acum o retrospectivă, care au fost rezultatele acestui examen?

În principiu, pagina Cotul Morii este una deja trecută. Este adevărat că a fost un examen, dar nu doar al ministrului Răducan, ci al întregii guvernări de atunci. Nu am fost eu singurul care am stat zile în șir acolo, însă responsabilitatea mi-a revenit în cea mai mare parte. Din totalul de 621 case de locuit contractate de minister, au fost construite în satul Cotul Morii 559 de case, Nemțeni – 34, în Obileni – 28 dintre care 9 case au fost construite din investițiile acordate de Guvernul Georgiei. La construcția caselor au participat 14 companii de construcții și aceasta este dovada unui efort colectiv.

Au mai fost construite 19,6km de drumuri pietruite, dintre care în comuna Cotul Morii – 15,4km, în satul Nemțeni – 3km și în satul Obileni – 1,2km. În satul Nemțeni, au fost asfaltate drumurile, inclusiv cele din cartierul nou construit. S-ar fi convenit să facem

același lucru și în comuna Cotul Morii, și în satul Obileni, însă, din lipsa surselor financiare, acest proiect a fost, ca să spunem așa, lăsat pentru zile mai bune. Și pentru ca satul să fie cu adevărat sat, la Cotul Morii a fost construită școala primară-grădiniță pentru 225 de locuri. Școala deja funcționează, iar Ministerul Construcțiilor face tot posibilul ca instituția să aibă și apă. La Obileni a fost construit și dat în folosință un stadion de mini-fotbal pentru gimnaziul din sat, din investiții de circa 280 de mii de lei acordate de Guvernul Georgiei. Peste 500 de case sunt populate. Din câte am văzut și din câte am simțit eu, oamenii sunt mulțumiți, acel sat nou e plin de viață, nu a rămas nimeni în drum. Da, s-ar cuveni să fie pietruite sau asfaltate mai multe drumuri, să fie extinse rețelele ingineriești, să fie construită infrastructura, însă toate acestea vor veni cu timpul. Esențial e că în toate acele sate afectate de inundații a revenit liniștea și speranța.

Criza în construcții v-a speriat sau ați venit din start cu soluții, cu răbdare? Vorbeați ceva mai devreme despre o eventuală implicare a statului în amortizarea efectelor crizei asupra sferei construcțiilor. A intervenit sau nu statul?

Dacă suntem cu adevărat o țară care are economie și care trăiește la modul real toate procesele care au loc în lume, este

REPUBLICA MOLDOVA ESTE O TARĂ CU TERITORIUL STRICT LIMITAT, IAR DE AICI ȘI OBLIGAȚIUNEA DE A-L PROTEJA, DE A FOLOSI RĂȚIONAL FIECARE METRU.

normal să fim atinși și noi de anumite fenomene, inclusiv de acele căderi din domeniul construcțiilor. În general, în Moldova, sectorul construcțiilor a fost cel care a simțit probabil cel mai mult acest seism financiar mondial. Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor nu s-a împăcat cu rolul de simplu observator, ci a anticipat anumite situații. Ca să remedieze situația în domeniul construcțiilor de locuințe, Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor a elaborat un Plan de acțiuni pentru anii 2011-2012, aprobat ulterior prin hotărâre de Guvern.

Despre ce fel de acțiuni a fost vorba?

Acțiuni care vizau controlul în domeniul construcțiilor de locuințe, asigurarea cadrului legislativ și normativ, inclusiv în cazul locuințelor nefinalizate, relansarea activității în sectorul construcțiilor de locuințe, crearea și implementarea mecanismului de creditare a construcției de locuințe. Ca să operăm cu cifre: din 274 de blocuri locative incluse în program în anul 2011, la moment au fost date în folosință 102 obiecte, iar la 55 de obiecte încă se mai fac lucrări. Pentru o bună parte dintre obiecte, situația este mai grea din cauza lipsei surselor de finanțare. Totodată, în prezent sunt monitorizate 385 de obiecte, inclusiv cele date în folosință.

Chișinăul se schimbă la față. Apar ansambluri întregi de blocuri de locuit. Chiar și în suburbiile apar case cu opt sau cu zece etaje. Urmărește cineva, domnule ministru, această intervenție a etajelor în zona rezidențială, în acel peisaj specific suburbiei? Ce e asta, o tendință normală sau mai degrabă dezordine?

Ar fi bine să se știe că autoritățile administrației publice locale asigură, în condițiile respectării prevederilor legale, gestionarea tuturor terenurilor și construcțiilor cuprinse în limitele administrativ-teritoriale stabilite și răspund de realizarea și exploatarea construcțiilor și amenajărilor de unitate publică, conform legii privind principiile urbanismului și amenajării teritoriului. Referitor la dezvoltarea și extinderea orașului Chișinău – este un proces firesc, de dezvoltare a unui oraș. Cu atât mai mult când este vorba despre capitala țării. Societatea trebuie să înțeleagă că extinderea cartierelor orașului pe verticală va domina și va căpăta ritmuri dintre cele mai accelerate în anii apropiați. Nu e vorba doar de Chișinău. Este o tendință în domeniul construcțiilor pe plan mondial, care urmărește utilizarea rațională, cu grijă a teritoriilor. Spațiul pe care îl avem și în care trăim, Republica Moldova, este o țară cu teritoriul strict limitat, iar de aici și obligațiunea de a-l proteja, de a folosi rațional fiecare metru.

Proiectarea, valorificarea prin construcții a teritoriului urban, inclusiv teritoriul suburbiilor, se efectuează în conformitate cu Planul general urbanistic al orașului Chișinău, aprobat prin decizia Consiliului municipal Chișinău în anul 2007 și în conformitate cu Regulamentul local de urbanism al orașului Chișinău, aprobat prin decizia aceluiași consiliu la sfârșitul anului 2008. Peisaje și cartiere strict nominalizate ca „specifice suburbiei” nu pot exista într-o permanență statică. Orice localitate, fiind de categorie rurală sau urbană, tinde spre dezvoltare, care se desfășoară pe noi teritorii sau pe verticală. Consider că atunci când se

respectă cerințele documentelor urbanistice nominalizate mai devreme, extinderea urbană pe verticală este un proces firesc, este o componentă potrivită a tendințelor economice noi și decurge din experiența internațională. Da, este normal ca o parte a societății să aibă mereu nostalgia peisajului idilic, de baladă, însă realitatea ne arată că umbrele orașelor, mai ales umbrele orașelor mari, se aștern fără milă peste suburbiile acestora. La rândul său, ministerul de resort, în colaborare cu Inspekția de Stat în Construcții, monitorizează respectarea calității și a cerințelor, normativelor tehnice în procesul de realizare a construcțiilor, în scopul obținerii unor noi obiecte civilizate, moderne, sigure.

Că tot vorbiți despre siguranță, de ce nu apare bulina aceea și pe casele din Chișinău? E vorba de nepăsare sau de lipsă de fonduri? Înțelegem că și într-un caz, și în altul finalitatea e destul de dramatică.

Majoritatea blocurilor de locuit din Republica Moldova au fost construite din piatră, chirpici, precum și din blocuri de calcar. 59 la sută dintre blocurile locative au fost date în folosință în perioada anilor 1979-1993, 24 la sută au fost date în exploatare până în anul 1975. Pentru a determina starea tehnică a acestor blocuri locative, este necesar de a efectua inventarierea tehnică și de a lua decizii privind necesitatea reabilitării acestora. În acest sens, Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor a elaborat hotărârea de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind inventarierea tehnică și pașaportizarea blocurilor locative construite, aprobată în ședința Guvernului din noiembrie 2012. Inventarierea tehnică și pașaportizarea clădirilor se face pentru a completa baza de date în ce privește starea tehnică a clădirilor, pentru a determina utilitatea lor pentru exploatarea continuă în siguranță. Datele finale vor indica ce e de făcut – reparații, reconstrucții, consolidări sau demolări. Fiecare clădire are o fișă tehnică a sa, o istorie... „a bolii”, ca să utilizez termeni din alt domeniu.

Totodată, ministerul elaborează proiectul „Programul de măsuri privind administrarea și întreținerea fondului de locuințe”, care prevede acțiuni specifice pentru implementarea politicilor în domeniul administrării, întreținerii și reabilitării fondului de locuințe.

Calitatea construcției începe nu de la calitatea mortarului, ci de la calitatea specialiștilor...

Calitatea specialiștilor este un imperativ al tuturor domeniilor, dar mai ales acolo unde de specialist depinde securitatea oamenilor. Instituțiile sunt cele care pregătesc specialiști pentru noi, însă ministerul susține un proces neîntrerupt de califica-

re a lor. Pe lângă minister funcționează Comisiile de atestare a specialiștilor din domeniul proiectării și construcțiilor. Sunt atestați proiectanții, verficatorii de proiecte, responsabilii tehnici și diriginții de șantier. În ultimul timp, a început și atestarea specialiștilor în elaborarea devizelor pentru proiectele de construcții. Listele specialiștilor atestați sunt publicate și actualizate lunar pe pagina oficială a ministerului. De asemenea, pe pagina noastră puteți vedea și lista persoanelor cărora le-au fost retrase sau sistate certificatele de atestare.

De ce dezvoltarea regională îi revine ministerului pe care îl conduceți, pentru că dezvoltarea ar însemna, înainte de toate, activități de construcție?

Respectivele responsabilități țin mai mult de programul pe care guvernarea își propune să-l realizeze, de priorități. Anume în conformitate cu Programul de guvernare, dezvoltarea regională a fost trecută în agenda de lucru a fostului minister al construcțiilor. S-a ținut cont de importanța, de necesitatea acestui proces. În plus, există o multitudine de puncte tangente ale acestor două domenii. Dezvoltarea regională, înainte de toate, înseamnă o coeziune economică și socială bine determinată, care se bazează pe o planificare chibzuită a teritoriului, după care urmează activități de realizare a celor planificate prin implementarea unor proiecte de construcție și de amenajare a spațiului.

Pornind de aici, principalul obiectiv al politicii de dezvoltare regională îl constituie lichidarea disparităților între localitățile și regiunile țării și îmbunătățirea condițiilor de trai ale cetățenilor. Acest obiectiv poate fi atins prin realizarea unor proiecte de îmbunătățire a infrastructurii locale, prin crearea condițiilor de dezvoltare a businessului, prin menținerea unei situații ecologice favorabile care ar spori atractivitatea turistică a localităților. E tocmai ceea ce constituie prioritățile politicii de dezvoltare regională, iar realizarea lor într-adevăr se efectuează inclusiv prin lucrări de construcție.

Totodată, după cum puteți observa, dezvoltarea regională nu este strict axată doar pe un sector separat, dar include în sine și activități economice, ecologice, de dezvoltare a turismului, a infrastructurii terestre și altele, ceea ce transformă politica de dezvoltare regională, în concordanță cu cadrul regulator european, într-o politică ce include în sine sinergia politicilor sectoriale. Iar Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor îi revine misiunea importantă și dificilă de a asigura colaborarea și coordonarea unui spectru larg de politici și activități ce se desfășoară și sunt orientate spre dezvoltarea regiunilor țării. Pentru aceasta, în regiuni activează agențiile de dezvoltare regională (instituții autonome subordonate MDRC-ului), care asigură realizarea acestor prevederi în teritoriu.

Cât de important este aspectul estetic al proiectelor de construcție în care vă implicați?

Ministerul, de fapt, este preocupat de asigurarea localităților cu planuri urbanistice generale și de amenajare a teritoriilor raionale, regionale și a celui național. În acest sens, Guvernul a adoptat hotărârea de Guvern nr. 493 din 2013 privind adop-

FIECARE CLĂDIRE ARE O FIȘĂ TEHNICĂ A SA, O ISTORIE... „A BOLII”, CA SĂ UTILIZEZ TERMENI DIN ALT DOMENIU.

tarea Programului pe termen mediu de elaborare a planurilor urbanistice la nivel de localități pentru anii 2013-2016. În 2013 au fost finalizate lucrările la două planuri de amenajare a teritoriului pentru raioanele Edineț și Briceni, care urmează a fi adoptate la nivel central și local.

Ceea ce ține de aspectul arhitectural al localităților, funcția mai mult revine autorităților publice locale. E un domeniu mai cu seamă al arhitecților raionali sau al arhitecților orașelor, municipiilor, al autorilor de proiecte. Dar ministerul este conștient de faptul că în seama noastră rămâne adoptarea normelor de proiectare noi, precum și monitorizarea modului în care se respectă calitatea construcțiilor și proiectelor elaborate.

CASELE TINERELOR FAMILII ȘI SATELE CE TREBUIE SĂ RENASCĂ

Spu-neți-i unui tânăr care abia a pășit pe locul acela unde urmează să-și ridice casa câteva sfaturi de care să țină cont.

Realizarea unei locuințe presupune o investiție pe termen lung și de aceea trebuie să ținem cont de o serie de factori. Înainte de a face primul pas, este foarte util să se gândească la mai multe lucruri. Mai întâi, trebuie să clarifice cu ce buget pornește. Apoi trebuie să privească viitorul cu ochii deschiși, și asta înseamnă să înțelegi că această casă, această construcție trebuie să poată fi întreținută nu doar din salariu, dar și din pensie. Și trebuie chiar să fie pregătit să facă față situației de a-și vinde proprietatea. Trebuie stabilit timpul pe care îl poate aloca acestui proiect.

Totuși le este foarte greu, domnule ministru, tinerilor să ridice o casă și parcă nu e corect să fie lăsați singuri în fața problemelor de acest gen.

Nu e corect, sunt de acord. Au fost vremuri când omul își ridica mai ușor o casă. Acum e mai greu. Tinerii trebuie să fie ajutați. Este nevoie de un mecanism real de ajutorare a tuturor celor care vor să-și ridice o casă: credite, dobânzi mici, proiecte sociale etc. Dar această problemă are și alte componente. Oamenii trebuie să aibă locuri de muncă, venituri garantate ca să poată achita împrumuturile.

Acum sunt în derulare anumite proiecte. Tinerii din localitățile Briceni, Sângerei și Călărași, unde se realizează faza a II-a a proiectului de construcție a locuințelor sociale, pot beneficia de o locuință în regim de chirie. Pentru a obține locuința, trebuie să se adreseze la Consiliul raional respectiv sau la primărie, unde o să primească informația necesară. Recent a început construcția locuințelor în orașul Soroca și în unele localități din raionul Hâncești. La fel, tinerii pot beneficia de locuințe și în aceste localități.

Credeți că satele noastre vor redeveni ceea ce au fost – cu multe case noi ridicate vară de vară, pline de viață și de speranță – sau acest peisaj cu case părăsite va fi și mai sumbru, și mai dramatic. Sau trebuie să ne împăcăm cu asta?

Vorba filosofului „Este imposibil să te scufunzi de două ori în una și aceeași apă a unui râu”. Cu alte cuvinte, noi nu putem reveni la ceea ce a fost, la ceea ce am avut. Misiunea noastră constă în crearea unor condiții ca satele noastre să recapete acel impuls de dezvoltare și să-și formeze imaginea proprie pe baza tradițiilor și aspectului tradițional moștenit.

Pentru aceasta este necesar să facem ca localitățile, în acest caz satele noastre, să fie atractive: cu infrastructură bine dezvoltată, cu condiții bune de trai, cu un climat ecologic bun, cu locuri de muncă și salarii bune. Atunci nu va fi atât de important unde locuiești: la țară ori la oraș, deoarece condițiile vor fi comparabile. În aceste condiții și oamenii vor reveni acasă, indiferent de locul unde se află acum. Atunci vom vedea cum în sate cresc case noi, iar oamenii vor fi plini de speranță.

ESTE NECESAR SA FACEM CA LOCALITATILE, ÎN ACEST CAZ SATELE NOASTRE, SA FIE ATRACTIVE: CU INFRASTRUCTURĂ BINE DEZVOLTATĂ, CU CONDIȚII BUNE DE TRAI, CU UN CLIMAT ECOLOGIC BUN, CU LOCURI DE MUNCĂ ȘI SALARII BUNE.

Sigur că această misiune trebuie realizată prin noi metode și printr-o nouă abordare. Este necesară dezvoltarea unei colaborări între localități, la nivel de regiuni, promovarea cooperării în afara țării pentru a atrage investiții, pentru a găsi noi parteneri, pentru a diversifica activitățile.

Sunt convins de viitorul frumos și aspectul atractiv al localităților din Republica Moldova. Sunt convins că și oamenii noștri sunt capabili să realizeze lucruri mărețe și frumoase, de aceea trebuie să ne suflecăm mânecele și să ne apucăm de treabă, căci nimeni în locul nostru nu ne va face casele mai bune și mai frumoase, iar ministerul nostru, prin dezvoltarea regională și prin construcții, va contribui la realizarea acestor lucruri.

Noi suntem optimiști și toate proiectele concepute și realizate de către minister pe dimensiunea regională și urbanism-construcții sunt direcționate pentru dezvoltarea localităților, dezvoltarea infrastructurii lor. Aspectul satelor se va schimba în funcție de situația economică a țării, a populației și, nu în ultimul rând, de nivelul de cultură și percepere al oamenilor care locuiesc în sate. Noi dorim și depunem eforturi să trăim într-o țară bine îngrijită, gestionată gospodărește și curată.

CELE DOUĂ MARI MOTIVAȚII: MUNCA ȘI FAMILIA

Ce schimbă funcția de ministru în viața unui om? La ce trebuie să renunțe și ce este obligat să-și asume, să facă?

Când deții funcția de ministru, trebuie să renunți la viața privată. Aș dori să am mai mult timp pentru plimbările prin parc, pentru pescuit, lectură, vânătoare, pasiuni care, odată, aveau mai mult loc în viața mea.

Este normal ca un ministru să aibă acoperire politică?

Cu siguranță, un ministru trebuie să aibă acoperire politică, pentru că astfel reușește să-și realizeze ideile profesionale. Într-o guvernare de coaliție, acoperirea politică din Guvern și Parlament îl ajută pe un ministru să implementeze eficient politicile din domeniul pe care-l gestionează.

Câte case are ministrul Construcțiilor? Cine a proiectat, cine a ridicat-o, ce ați schimba acum?

Am o singură casă, pe care am cumpărat-o cu mulți ani în urmă și care a fost reconstruită.

Ce ne puteți spune despre familia dvs. Cu ce se ocupă soția dvs.? Ce fac cei doi fii? Ce hobby aveți?

Suntem o familie frumoasă și sunt mândru de familia mea. Aurelia este cardiolog de profesie – o soție extraordinară, o mamă grijulie, o femeie de o cumsecădenie rară. Avem doi bravi băieți. Gicu, de 24 de ani, și-a făcut studiile în Anglia, la Universitatea de Inginerie Civilă din Behringer, este inginer. Acum face masteratul și lucrează pentru o companie din Azerbaidjan. Își câștigă singur bucata de pâine și poate să-și achite studiile. În plus, a mai câștigat și o bursă. Călin are 15 ani, este extrem de activ și își face studiile la Liceul „Prometeu” din capitală.

Majoritatea părinților se împarte în două categorii: prima – care vor ca și copiii lor să facă ceea ce au făcut părinții; a doua – care nu vor asta sub nicio formă. Dumeavoastră în ce categorie vă încadrați?

Eu sunt părintele care vrea să-și știe copiii fericiți. Deci, oricare ar fi alegerea lor, eu îi voi susține atâta timp cât ei se vor simți bine și vor fi fericiți.

Care este lucrul ce vă urmează oriunde ați fi? Și de ce?

Am o fotografie de familie pe care o port permanent cu mine. După cum vă spuneam, un ministru trebuie să renunțe la viața privată. Și, cum nu întotdeauna reușesc să fiu aproape de cei dragi, dar mereu sunt cu gândul la ei, fotografia o port ca să-i simt alături.

The background of the entire page is a dense, chaotic arrangement of 3D white question marks and small white cubes. The objects are rendered with soft shadows, giving them a three-dimensional appearance. A solid red horizontal band cuts across the middle of the image, containing the text.

3 ÎNTREBĂRI

1. EXISTĂ LA NIVEL CENTRAL PROGRAME DE CONSTRUCȚIE A LOCUINȚELOR SOCIALE?

Actualmente se implementează Proiectul de Construcție a Locuințelor pentru Păturile Socialmente Vulnerabile, faza II.

Locuințele construite în cadrul proiectului sunt destinate categoriilor de persoane social vulnerabile, printre care persoane dezinstituționalizate din rândul orfanilor, persoane cu dizabilități severe, familii sau persoane cu mulți copii, familii tinere, familii sau persoane care au la întreținere persoane cu dizabilități.

Costul total al proiectului este 20,4 mil. de euro, dintre care 13,4 mil. de euro este credit din partea Băncii de Dezvoltare a Consiliului Europei (BCE) și contribuția financiară și nefinanciară a autorităților publice locale este de 7 mil. de euro. Proiectul urmează a fi finalizat în anul 2018 și scopul lui este de a construi circa 700 de apartamente pentru circa 2500 de persoane.

Este necesar de menționat că locuințele sunt repartizate de către administrația publică locală conform criteriilor de selecție aprobate de BCE și includ condițiile de trai, serviciul, familia, sănătatea și educația, fără deosebire de gen, conform unui regulament care urmează a fi aprobat de minister și publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

2. SUNT PREVĂZUTE SANCTIUNI PENTRU PERSOANELE CARE ÎNCALCĂ REGULILE DE ÎNTREȚINERE A FONDULUI LOCATIV?

Art. 180 din Codul Contravențional al Republicii Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009 nr. 3-6, art. 15) prevede sancțiuni pentru încălcarea legislației cu privire la locuințe. Prin urmare, alineatul 4 al acestui articol prevede: „Nerespectarea regulilor și normelor de folosire, deservire tehnică și de întreținere sanitară a locuințelor, a locurilor și a instalațiilor de uz comun, a terenurilor aferente blocurilor locative se sancționează cu amendă de la 50 la 100 de unități convenționale aplicată persoanei fizice sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de 30 de ore, cu amendă de la 100 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 30 la 60 de ore.”

Art. 417 din codul menționat prevede că serviciile publice de gospodărie comunală constată contravențiile prevăzute în art. 180 și încheie procesele-verbale respective, care ulterior sunt transmise comisiilor administrative.

3. CUM SE PERCEPE PLATA PENTRU ÎNTREȚINEREA ASCENSORULUI ÎNTR-UN BLOC LOCATIV? DAR PENTRU ENERGIA ELECTRICĂ UTILIZATĂ LA FUNCȚIONAREA ASCENSORULUI?

În conformitate cu prevederile pct. 14 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 191 din 19.02.2002, plata pentru întreținerea ascensorului se calculează pentru o persoană, cu excepția proprietarilor de la etajul I, în baza contractelor încheiate între prestatorul de servicii și gestionar.

La solicitarea în scris a tuturor proprietarilor, chiriașilor sau a altor posesori legali ai locuințelor de la etajul II, gestionarul fondului locativ solicită prestatorului serviciului ascensoare deconectarea aparatelor de comandă a ascensorului de la stația etajului II, cu scutirea acestora de obligația de plată a serviciului ascensoare, în cazul în care solicitantul nu are datorii pentru întreținerea ascensorului și se asigură accesul liber la ușile puțului al stației respective.

Dacă stația a doua a ascensorului se află la etajul III sau mai sus, deconectarea acesteia este interzisă.

Pct. 12 al regulamentului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 191 din 19.02.2002 prevede plata pentru energia electrică furnizată.

Astfel, în cazul în care gestionarul fondului locativ are încheiat contract de furnizare a energiei electrice, plata energiei electrice utilizate pentru funcționarea ascensoarelor se percepe de către gestionar, proporțional cu numărul de persoane care locuiesc în bloc de la toți proprietarii, chiriași sau alți posesori legali ai locuințelor, cu excepția copiilor de până la trei ani și a persoanelor care locuiesc la etajul I.

Proprietarii, chiriași sau alți posesori legali ai locuințelor de la etajul II din blocurile locative sunt scutiți de plată pentru energia electrică utilizată la funcționarea ascensoarelor în cazul în care sunt deconectate aparatele de comandă ale ascensoarelor de la stația etajului II.

În cazul în care gestionarul fondului locativ nu are încheiat contract de furnizare a energiei electrice utilizate pentru iluminarea încăperilor de uz comun și funcționarea ascensoarelor, consumul energiei electrice utilizate pentru iluminarea încăperilor de uz comun și pentru funcționarea ascensoarelor se include distinct de către furnizorul de energie electrică în facturile emise lunar consumatorilor pentru energia electrică utilizată în apartament.

Iurie Povar, președintele Uniunii Arhitecților din Moldova,
Director general al Institutului Național de Cercetări și Proiectări în domeniul
amenajării teritoriului, urbanismului și arhitecturii „Urbanproiect”

CHIȘINĂUL, ORAȘ DIN PEISAJUL VIITORULUI

INTERLOCUTORUL NOSTRU NU ESTE UN SIMPLU ARHITECT. IURIE POVAR ESTE PREȘEDINTELE UNIUNII ARHITECȚILOR DIN MOLDOVA, DAR ȘI DIRECTORUL GENERAL AL INSTITUTULUI NAȚIONAL DE CERCETĂRI ȘI PROIECTĂRI ÎN DOMENIUL AMENAJĂRII TERITORIULUI, URBANISMULUI ȘI ARHITECTURII „URBANPROIECT”. CEEA CE ÎL FACE DIFERIT DE ALȚI FUNCȚIONARI DIN DOMENIU ESTE NONCONFORMISMUL – „NU POT ÎNCHIDE OCHII LA NEREGULI”. VALABILE SUNT ȘI DORINȚA DE A COMUNICA PERMANENT CU LUMEA DIN JUR ȘI ÎNCREDEREA NEMĂRGINITĂ ÎN OAMENI. TREI CALITĂȚI EXCLUSIV OMENEȘTI CARE DAU VIAȚĂ POVEȘTELOR CU BLOCURI DE PIATRĂ ȘI STICLĂ DIN LUMEA SA. (TEXT: CONSTANTIN OLTEANU, FOTO: FOTOROOM.MD)

Die Povar, care ar fi culorile în care ați vedea clădirile acestui oraș?

Îmi plac culorile pastel, bej, crem, alte nuanțe atractive și respectuoase în același timp. Se înscriu perfect în tendințele designului și arhitecturii clasice și moderne.

Care este starea dvs. de spirit în această toamnă 2014?

Multă energie, activism și puteri care mișcă înaintea toate proiectele începute. În plus, savurez satisfacția pentru ce s-a obținut deja. Știu sigur – Chișinăul trebuie să ajungă un oraș demn de invidiat ca nivel de dotare și amenajare, dar și o capitală prosperă și confortabilă, atractivă pentru toată lumea.

Chișinăul, ca și multe alte orașe din spațiul ex-sovietic, are o parte semnificativă de case care sunt istorie, dar nu sunt arhitectură. Sau clădirea aceea cu cinci etaje și balcoane cu rufe este arhitectură?

Arhitectura și construcțiile reflectă cu multă fidelitate fazele de dezvoltare a societății. În anii '50-'80 ai secolului trecut, Chișinăul evolua în ritmuri destul de susținute. Dintr-o localitate cu o populație planificată până la două sute de mii de locuitori, s-a transformat într-un oraș cu aproape un milion de oameni. Este evident, sporul brusc al populației a generat problema asigurării fiecărei familii cu spațiu locativ, iar aceasta putea fi soluționată numai prin edificarea unor clădiri cu aspect simplu și cu un grad minim de confort sanitaro-igienic.

Așa cum se vede bine acum, amprenta acelor ani este ușor de găsit în toate sectoarele Chișinăului. Construcțiile cu vârsta de peste 40-50 de ani nu corespund doleanțelor

de transformare a capitalei noastre într-un oraș modern. Or, problema remodelării aspectului exterior revine unor proiecte și programe ce trebuie susținute de municipalitate, dar și de beneficiari concreți.

Ce a făcut cealaltă parte a lumii în timp ce Chișinăul și alții construiau cutiile de chibrituri? Putem recupera acest timp pierdut în dimensiunea arhitecturală?

Edificarea cartierelor cu clădiri și apartamente accesibile și simpliste este o trăsătură specifică în perioada postbelică nu numai pentru țara noastră, dar și pentru marea majoritatea statelor europene, care au suferit considerabil în urma bombardamentelor și activităților militare din cel de-al Doilea Război Mondial. Locuințe colective similare pot fi întâlnite frecvent în Franța, Germania, Austria, Cehia, Ungaria, România ș.a.

Altceva este că vecinii noștri de pe continent au avut capacitatea de a se orienta la momentul potrivit – ei au transformat cartierele în zone atractive, bine amenajate și eficiente din punct de vedere a utilităților. Această cale, pe care au mers cu fermitate țările comunitare, rămâne să fie parcursă și de noi.

Unii susțin că Chișinăul se construiește haotic și că nu există un creion care ar hașura în avans niște tendințe. Este adevărat sau ceea ce vedem noi e tocmai evoluție planificată?

De fapt, capitala se bucură de un număr impunător de susținători și critici în privința edificării unor noi clădiri, de valorificarea terenurilor din diferite zone funcționale, extinderea hotarelor orașului.

Cred că este destul de bună acea practică a elaborării proiectelor de urbanism pentru cazurile care întrunesc anumite deficiențe, prin care se vrea scoaterea în evidență a specificului fiecărui teritoriu, imobil sau grup de imobile. Spre regret, pentru țara noastră, se operează cu volume limitate de investiții, care, în final, nu permit valorificarea în totalitate a spațiilor. Or, finalitatea acestor acțiuni incoerente și frânte conturează o imagine dincolo de care se vede o atitudine spontană, haotică.

Dar care sunt tendințele pe care le reflectă acel plan urbanistic aprobat încă în 2007?

Tendințele sunt formulate destul de clar – creșterea înălțimii clădirilor noi, creșterea densității acestora, aplicarea de soluții sigure pentru toate tipurile de infrastructuri, în special cea socială, tehnico-edilitară, de transport și de comunicații. Capitala noastră trebuie să devină un oraș modern, atractiv și confortabil pentru toate vârstele și păturile sociale, un oraș care să se înscrie firesc în peisajul viitorului.

Care este motivul construcției unor edificii diferite ca stil și utilitate într-o vecinătate imediată și ce sentimente trezește unui arhitect un asemenea amalgam?

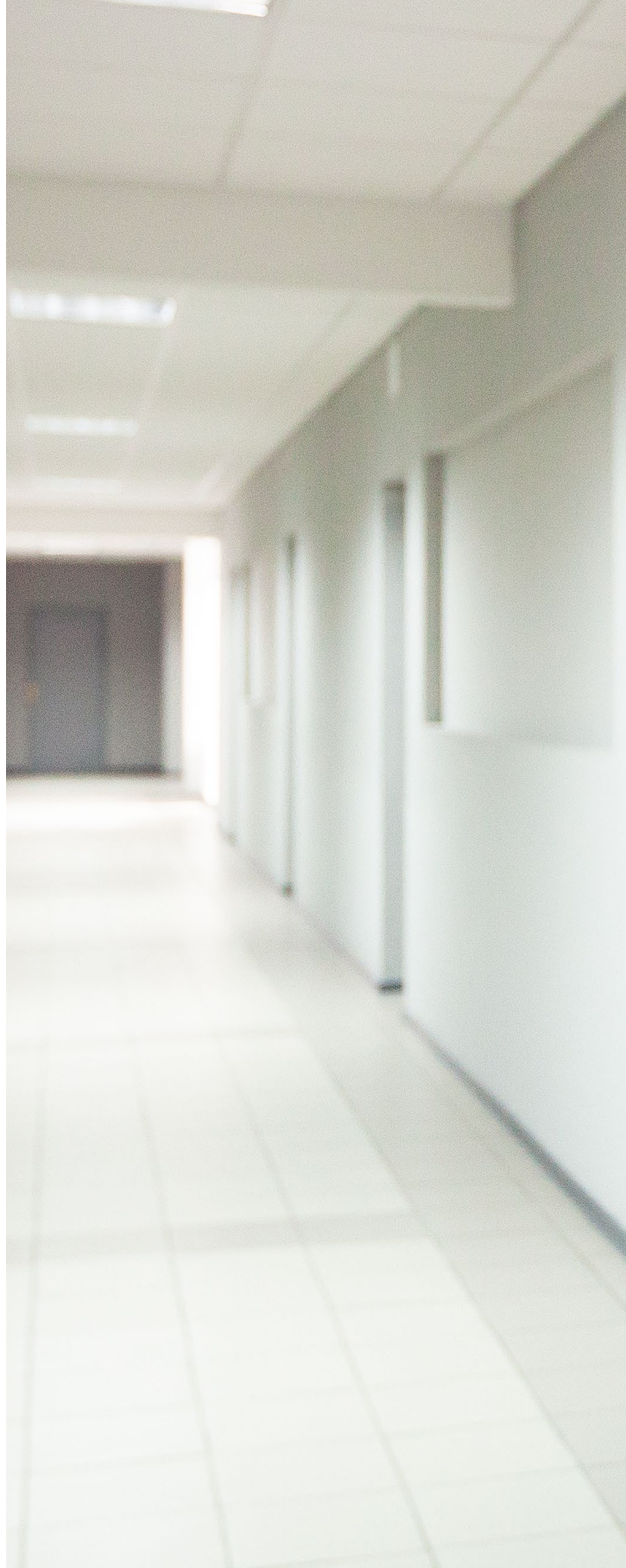
Practica mondială în arhitectură și urbanism stabilește o serie de reguli. Spre exemplu, fiecare construcție trebuie să corespundă perioadei istorice în care este edificată, din aceste considerente, în multe orașe prospere și atractive din lume, pot fi văzute clădiri diferite ca stil, dar, în ansamblu formează un context unic. Evident, în aceste cazuri, accentul este pus pe măiestria autorului și pe generozitatea beneficiarului, ceea ce, în ansamblu, permite crearea unor obiecte arhitecturale de mare valoare.

În cazul nostru, dacă în privința respectării zonării funcționale și a destinației parcă totul ar fi în ordine, atunci cu aspectul exterior și tendința de integrare în spațiul construit pot fi identificate mari rezerve. În primul rând, putem vorbi despre lipsa experienței necesare și nivelul insuficient de pregătire a unor colegi. În al doilea rând – despre presiunea beneficiarului, exprimată prin lipsa unui gust rafinat sau dorința de a obține cantitatea maximă de metri pătrați de pe sector.

Aceste „opere” – ghilimelele sunt obligatorii – nu pot fi calificate altfel decât lucrări cu impact negativ asupra țesutului urban, construcții care, spre regret, se vor păstra câteva generații în vizorul tuturor.

Puteți să ne dați un exemplu de apropiere firească a unor stiluri diferite?

Perioada ultimelor două decenii a fost pe cât de dificilă, pe atât de productivă pentru profesioniștii autohtoni. În acești ani a fost constituită o serie de ansambluri arhitectonico-urbanistice, formate din construcții edificate în diferite perioade istorice și cu stiluri diferite, spre exemplu: blocul central al Universității de Medicină „N. Testemițanu”, Centrul Republican pentru Copii și Tineret „Artico” și sediul grupului „Veneto Banca”, toate situate la începutul bd-ului Ștefan cel Mare și Sfânt sau porțiunea străzii Pușkin cu Centrul de Oficii și restaurantul „La taifas”, sediul Băncii Mondiale ori complexul clădirilor ASEM cu construcțiile adiacente din străzile Cosmonauților și Mitropolitul Gavriil Bănulescu Bodoni etc.

Valeriu Verstiuc s-a născut pe 12 decembrie 1953, în localitatea Dmitrovca din raionul Kilia. A absolvit Institutul Politehnic din Chișinău, Facultatea de Construcții Industriale și Civile. Este un tradiționalist – îi place culoarea clasică a clădirilor, iubește să călătorească, dacă îi permite timpul, ascultă muzică clasică. Visează la un Chișinău civilizată și bine organizat. Starea de spirit actuală? Pozitivă cu elemente de optimism.

CALITATEA NU ESTE NICIODATĂ O ÎNTÂMPLARE

VALERIU VERSTIUC ESTE DIRECTORUL SERVICIULUI DE STAT PENTRU VERIFICAREA ȘI EXPERTIZAREA PROIECTELOR ȘI CONSTRUCȚIILOR ȘI DE DUMNEALUI DEPIND MULTE LUCRURI, ATUNCI CÂND NE GÂNDIM LA CALITATEA PROIECTELOR ȘI EDIFICIILOR ÎN CARE LOCUIM SAU PE LÂNGĂ CARE TRECEM ÎN FIECARE ZI. AȘA CUM RESPONSABILITATEA ȘI PROFESIONALISMUL AU FĂCUT MEREU PARTE DIN LISTA DE CALITĂȚI ALE ACESTUI OM, FĂRĂ ÎNDOIALĂ LUCRURILE ÎN ACEST DOMENIU MERG BINE! SAU, CEL PUȚIN, SPRE BINE. (TEXT: CONSTANTIN OLTEANU, FOTO: FOTOROOM.MD)

Domnule Verstiuc, așa cum instituția pe care o conduceți are ca segment de activitate expertizarea construcțiilor la fază de proiect, înțelegem că știți foarte bine care este starea de lucruri în ceea ce privește calitatea construcțiilor noastre.

Construcția este un produs utilizat atât de societate, cât și de fiecare persoană în parte. Cu cât mai bine este executată și întreținută o construcție, cu atât mai protejat este consumatorul și întreaga societate.

Orice construcție prezintă o serie de particularități specifice, diferite de alte activități ale omului. Între acestea ar fi faptul că totodată poartă caracter de unicat și este destinată câtorva generații. Orice construcție se realizează cu cheltuieli financiare mari, consumuri de materiale și energetice substanțiale, precum și cu eforturi umane importante. Reieșind din aceste considerente, construcția nu poate fi rebutată.

Dacă la cele enumerate adăugăm și marea lor diversitate privind destinația, putem constata că întreaga activitate umană este strâns legată de construcție.

Altfel spus, noi creăm un mediu pentru viață, care reflectă nivelul de civilizație și cultură. De aceea, calitatea nu este niciodată o întâmplare. Ea este întotdeauna rezultatul unor intenții nobile și al eforturilor sincere ale unei conduceri inteligente. Ea reprezintă alegerea celei mai bune variante dintre cele practic posibile, acordând profesiei ingineresti caracterul creativ.

Mai nou, odată cu trecerea la economia de piață, una din pârgurile de bază care îi pune pe oameni în mișcare este interesul personal. Cred că este foarte important ca acest interes personal să fie racordat la interesul social, astfel ca orice construcție să corespundă unor exigențe de performanță (confort, sănătate, igienă, siguranță la cutremur, protecție termică, ecologică etc.), care trebuie să asigure în ansamblu o calitate corespunzătoare a vieții.

Serviciul pentru Verificarea și Expertizarea Proiectelor și Construcțiilor își pune avizul – pozitiv sau negativ – pe proiecte, etapă la care se poate constata respectarea normativelor, standardelor, altor reguli. Dar asta nu garantează calitatea la final.

Realizarea calității reale se poate face numai prin formarea unei mentalități sănătoase și prin introducerea disciplinei în activitatea de construcții. Schimbarea mentalității cere o muncă deosebită de educare profesională și culturală.

Serviciul nu este singurul ochi care veghează calitatea construcțiilor. Există inspecții, comisii, administrații de diferite

niveluri. Da, nouă ne revine o parte substanțială a responsabilității și suntem pe deplin conștienți de rolul pe care îl avem. Dar trebuie să se știe că expertizarea și verificarea nu mai este un domeniu exclusiv al Serviciului. Statul și-a revocat rolul de expert unic pe piață. De fapt, statul a răspuns la provocările timpurilor și a făcut loc experților privați. În linii mari, Serviciul pentru Verificarea și Expertizarea Proiectelor și Construcțiilor are în vizor preponderent obiective de investiții finanțate din fonduri publice – obiective de infrastructură și din domeniul social. Sectorul privat, dar mai ales casele de locuit fac obiectul de interes al experților privați.

Cred că nu ar fi corect să vă cer o evaluare a calității verificărilor particali, dar ar fi normal să ne vorbiți despre unele încălcări, deficiențe atestate în procesul de expertizare, de verificare.

Nesesiizarea la timp a defectelor în construcții devine dificil de remediat și pune în pericol stabilitatea și durabilitatea construcțiilor, care, la rândul lor, pun în pericol viața și sănătatea omului, declarată de Constituția țării ca un reper de bază al statului de drept. Faptul că se dorește întotdeauna o mai deosebită calitate a specialiștilor este absolut firesc. Liberalizarea în domeniul activităților economice în ramura construcției a fost un pas important în stabilirea relațiilor de piață. În cadrul acestor transformări, verificarea și expertizarea proiectelor și construcțiilor a devenit o activitate individuală privată, rămânând, totodată, o activitate de interes social. Actualmente, verifcatorii și experții în activitatea cotidiană se conduc, la rând cu prescripțiile tehnice, de mai multe sugestii și subiectivități, care influențează incorect și neobiectiv calitatea produsului finit. Unii verifcatori și experți activează în nume propriu, deseori urmărind interese proprii. Această activitate privată produce uneori servicii de calitate inferioară – fenomen care compromite prestigiul breslei specialiștilor în domeniul construcțiilor. Cu scopul ameliorării situației în acest sector important al calității construcțiilor, este necesară consolidarea tuturor specialiștilor verifcatori de proiecte și experți tehnici în sensul coordonării activității, stabilirii criteriilor unice metodologice și instituirii unui monitoring în domeniul vizat. Situația actuală nu poate fi estimată la nivel performant. Cât despre deficiențe, există cazuri în care realizarea construcțiilor se efectuează fără documente de proiect sau cu proiecte incomplete, fără studii geotehnice, pe terenuri supuse riscurilor naturale.

Se poate spune, domnule director, că atestați o atitudine și o calitate diferită a construcțiilor la sate în raport cu cele din mediul urban?

Există o asemenea diferență. Este vorba despre realizarea construcțiilor fără fundații în special în localitățile rurale, cu structuri de rezistență prost alcătuite, din materiale sensibile la umezeală, fără protecție seismică, care pot duce la defectări grave și chiar la prăbușiri, aducând pagube și pierderi de milioane de lei, iar lichidarea consecințelor și rebutului atrag cheltuieli, de regulă inutile, din partea statului. Față de cele expuse, rezultă că majoritatea locuințelor rurale au un confort de locuire redus, nu au asigurate rezistența și stabilitatea necesară la eventuale catastrofe naturale, sunt executate din materiale neadecvate condițiilor de climă, seismicitate și de teren.

Dar asta se întâmplă de puțin timp. Totuși dumneavoastră sunteți printre puținii care știu bine în ce stare se află casele din Chișinău, cât de sigure sunt sau cât de periculoase, la ce ne putem aștepta.

În general, fondul de construcții poate fi divizat în câteva grupuri mari: construcții vechi realizate până la 1940, construcții realizate în perioada sovietică și construcții realizate curent. Marele val, ca să zic așa, al construcției caselor de locuit, și aici am în vedere blocurile – s-a produs cu aproximativ 30-50 de ani în urmă. Aceasta este, de fapt, vârsta multor case de locuit din capitală, care actualmente s-au învechit moral, și-au pierdut rezistența și fiabilitatea (mai cu seamă în urma cutremurelor) și care, evident, consumă excesiv energie.

Asta înseamnă că se va interveni cu buldozerul?

Nu, în niciun caz. Astfel de clădiri necesită o modernizare complexă. Să nu uităm că teritoriul Republicii Moldova cu o frecvență permanentă este expus acțiunilor defavorabile provocate de calamitățile naturale. La activarea acestor procese naturale, de regulă, contribuie și gestionarea incorectă a fondului construit și a teritoriului aferent. Calamitățile naturale specifice țării noastre fac parte din procesele vitale ale planetei și ele vor fi întotdeauna, iar populația ce locuiește pe teritorii vulnerabile din acest punct de vedere trebuie să învețe a conviețui cu aceste procese. Anume din aceste considerente reiese politica de prevenire și diminuare a calamităților naturale. Practica mondială de evitare și combatere a efectelor dezastruoase provocate de calamități a demonstrat că numai prin promovarea politicii de stat în acest domeniu pot fi diminuate urmările grave pentru populație și economia națională.

Care ar fi soluția acum, domnule Verstiuc?

Nu trebuie să inventăm noi soluții, ci să preluăm modele deja probate, puse în aplicare în alte țări care fie că au trecut, fie că trec prin această situație. Mă refer aici în special la România, țară care a pus în aplicare un vast program de reabilitare, de regenerare a fondului construit.

Totuși, spre deosebire de noi, România este o țară al cărei buget oferă mai multe posibilități.

Este adevărat că un proiect de reabilitare a fondului locativ ar

solicita câteva bugete naționale ale Moldovei. Statul, ca garant al continuității societății, trebuie să-și stabilească o politică coerentă în domeniul menținerii în siguranță a fondului construit. În acest scop, e nevoie de o analiză complexă și sistematică a tuturor factorilor care au adus la situația creată, la nivel național. Iar măsurile care trebuiesc luate reprezintă adevărate acte de decizie politică.

În aceste condiții se stabilește că ansamblul acțiunilor pentru menținerea în siguranță a fondului construit poate fi realizat numai în baza unui program privind garanția siguranței fondului construit, prin care se vor stabili strategiile, metodologiile, efectuarea studiilor, identificarea surselor financiare și materiale necesare pentru realizarea acestora.

Scopul programului ar fi limitarea sau evitarea efectelor unui potențial dezastru, reducerea gradului de risc al construcțiilor existente, evitarea poluării mediului înconjurător etc.

Ce poate constata un expert în construcții la o primă privire aruncată dincolo de geam?

Depinde ce dorești să vezi. Dar se vede cu ochiul liber că blocurile noi de locuințe au început să urce mai mult. Sunt tot mai înalte.

E o tendință generală? Această creștere are la bază o calitate mai înaltă, siguranță, tehnologii performante?

Nu știu bine dacă au, dar trebuie să aibă. Un motiv de creștere a caselor în înălțime ar fi evoluția prețurilor la terenuri pentru construcții. Acolo unde se construiesc blocuri de locuințe, prețul terenului, mare fiind, influențează direct costul apartamentelor. O casă cu mai puține etaje va avea apartamente mai scumpe, ceea ce le face necompetitive pe piață. De aici și blocurile înalte. Da, noile tehnologii, noile materiale de construcție oferă sau trebuie să ofere o calitate superioară a construcțiilor, calitate și siguranță.

Care ar fi o definiție mai clară și mai simplă a Serviciului de Stat pentru Verificarea și Expertizarea Proiectelor și Construcțiilor?

Serviciul s-a organizat și funcționează ca întreprindere de stat, fondată de minister ca persoană juridică, care asigură controlul de stat al documentelor de proiect pentru construcții de orice categorie, de orice tip de proprietate sau destinație. O altă funcție este aceea de a elabora expertize tehnice pentru construcțiile din fondul existent. Exerțăm și alte funcții, nu mai puțin importante, dar, în principiu, despre ele am mai vorbit.

Alunecările de teren sunt sau nu un pericol real pentru casele Moldovei?

Evident că da. Nu există un exemplu mai convingător decât ceea ce s-a întâmplat în 1998 la Leușeni, când alunecările de teren au distrus peste 400 de case particulare și construcții auxiliare. În general, în Moldova, peste 40 la sută dintre localități sunt situate pe vechi alunecări de teren, iar în peste 700 de localități au fost stabilite potențiale procese de alunecare. Alunecările active acoperă 6 la sută din suprafața totală a țării.

**MĂSURILE CARE
TREBUIE LUATE
ÎN DOMENIUL
CONSTRUCȚIILOR
REPREZINTĂ
ADEVARATE
ACTE DE DECIZIE
POLITICĂ.**

Anatol Izbândă, directorul Institutului de Cercetări Științifice în Construcții „INCERCOM”

CERCETĂRILE ȘTIINȚIFICE SUNT MIEZUL ÎN JURUL CĂRUIA CONSTRUIM

CÂND A FOST NUMIT ÎN FUNCȚIA DE DIRECTOR AL INSTITUTULUI DE CERCETĂRI ȘTIINȚIFICE ÎN CONSTRUCȚII „INCERCOM”, ANATOL IZBÂNDĂ ȘI-A ASUMAT ȘI RESPONSABILITATEA DE A SUPLINI CELE 2 MILIOANE DE LEI DATORII, PE CARE LE ÎNREGISTRA LA MOMENT INSTITUTUL, DE A REFORMA O INSTITUȚIE ÎN CARE VÂRSTA MEDIE A ANGAJAȚILOR ERA DE 60 DE ANI ȘI DE A ADUCE ÎN VIZOR TEHNOLOGIILE MODERNE, INVESTIȚIILE STRĂINE ȘI O ORGANIGRAMĂ BINE PUSĂ LA PUNCT. I-A REUȘIT CU BRIO. REZULTATELE VORBESC DE LA SINE. (TEXT: DOINA POPA, FOTO: FOTOROOM.MD)

UN INSTITUT MODERN

Până a deveni director al INCERCOM, ați avut o experiență vastă în domeniul didactic, fiind șef de catedră la UTM, dar și o practică administrativă considerabilă, ocupând funcții impunătoare la Inspekția de Stat în Construcții și Agenția Construcțiilor. Venirea la INCERCOM a fost o provocare pentru dvs., o invitație spre reformă?

Desigur. Deși, era destul de greu să muți munții din loc, pentru că, pe parcursul anilor, s-au comasat mai multe organizații în cadrul Institutului, prin urmare, erau oameni de diferite profesii, nu prea se înțelegea care erau atribuțiile fiecăruia, iar vârsta medie a angajaților era de 60 de ani. Atunci, am stabilit prioritățile institutului și sub egida acestor priorități, am format un colectiv nou și destul de tânăr. În prezent, media de vârstă este de 40 de ani, avem foarte mulți colaboratori, care au absolvit recent facultatea. Având relații cu Universitatea Tehnică, am avut posibilitatea să alegem cele mai bune cadre, să îi pescuim de la cursuri. În viziunea mea, este mai bine să angajezi un specialist tânăr și să-l crești decât să încerci să schimbi viziunile unui specialist deja format. Timpul cere viziuni noi, decizii noi. La moment, sunt mândru de colectivul nostru, unul foarte bine pregătit, tânăr.

În prezent, INCERCOM este unicul institut în domeniu. Există, totuși, și un spațiu de concurență?

Da, există laboratoarele private. Dar, la moment, ei nu ne fac concurență, pentru că noi ne-am dezvoltat, iar ei, nu.

Noi implementăm foarte activ rigorile și cerințele, normativele europene, fiind în continuă evoluție și la nivel tehnic. Mai mult, avem în componența colectivului băieți tineri, care cunosc la perfecție normativele care au fost, care sunt în vigoare, care vor fi, fiindcă participă nemijlocit la implementare, de aceea nu văd concurență deocamdată. Dar asta nu-i prea bine. Or, o concurență constructivă te impune să te dezvolti, să faci ceva ca să fii pe piață. Cu sau fără mediu concurențial, suntem o instituție de stat, instituție științifică, de aceea trebuie să fim cu un cap, cu două, poate, mai sus.

Care sunt cele mai importante reușite înregistrate de INCERCOM în 2013-2014?

Până acum doi ani, lucram cu utilaje din anii 60, iar în această perioadă am consolidat foarte mult laboratorul. Aceasta este cea mai mare reușită a noastră. Și consolidarea colectivului este un pas important, pentru că în lipsa unui colectiv profesionist nu faci nimic, indiferent câți bani ai avea. O a treia reușită valoroasă pentru noi este că am trecut deja la o altă treaptă a calității de elaborare a documentelor normative și de implementare a acestora. Dar pot să vă spun și despre alte reușite. Actuala stare financiară a INCERCOM-ului este foarte stabilă. În comparație cu alte instituții, nu avem carențe financiare. În ultimii cinci ani, colaboratorii noștri au uitat ce înseamnă să nu primească salariul la timp. Toate aceste lucruri le-am obținut împreună cu echipa, care este una consolidată și mă bucur mult pentru asta.

COLABORĂRI EXTERNE ȘI SERVICII ACCESIBILE PERSOANELOR FIZICE

Ce colaborări externe dezvoltați?

Conlucrăm cu instituțiile din România, în noiembrie urmează să facem la Chișinău o conferință internațională în comun, iar peste un an la București. E o colaborare cordială, avem multe activități comune. Filiala de la Iași ne vine în ajutor, pentru comenzile pe care noi nu reușim să le realizăm, fiindcă sunt unele cercetări de care este nevoie odată la doi ani și pentru efectuarea cărora apelăm la utilajul lor. Ce ține de implementarea normativelor europene, a codurilor construcțiilor europene, ne ajută enorm bielorușii, fiindcă ei sunt mai avansați în domeniu. Recent, am participat la o conferință în Belarus, tot ei ne-au susținut în elaborarea, pentru doi ani la rând, a cataloagelor de prețuri în construcție. Noi nu formăm prețurile, noi urmărim prețurile medii. Proiectanții stabilesc prețurile în baza cataloagelor noastre, pe când fac decizia la prețuri în construcții. Am încercat să fac acest lucru în 2005, și nu am reușit. Și iată, cu doi ani în urmă, împreună cu Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, dar și cu ajutorul colegilor noștri din străinătate, totuși am reușit.

Respectivele cataloage sunt accesibile publicului? Oricine poate să le descarce de pe site-ul INCERCOM-ului sau să le procure și să se ghideze după ele?

Da. Noi avem un magazin al institutului, ce se află la parter. Orice document normativ elaborat de Incercom, la comanda ministerului, bineînțeles, este în vânzare. Și pe site oricine poate să se informeze de orice normativ care este în vigoare. De îndată ce elaborăm și aprobăm un normativ, acesta este plasat pe site pentru ca fiecare persoană să poată face cunoștință cu el. Site-ul nu permite copierea. Noi am făcut așa ca orice persoană, orice specialist să aibă posibilitatea să procure, să se informeze. Este acces la toate documentele care au apărut și care vor apărea.

Sunt și granturi din afară la care aplicați?

În prezent, împreună cu colegii din România, am înaintat câteva programe pentru finanțare, dar întâlnim și piedici în acest sens. Poate că, odată ce a fost semnat Acordul de liber schimb, se va schimba situația, dar fondurile europene nu prea se avântă să finanțeze programe înaintate de întreprinderi de stat. Ei lucrează mai mult cu ONG-uri, organizații particulare ș.a. Recent, am cumpărat un laborator din Europa. La moment, este cel mai performant laborator din țară. Așteptăm și un utilaj nou pe care ni l-am dorit de mult timp, un utilaj pentru verificarea geamurilor termopane.

Interesant. Oamenii vor putea să-și aducă geamurile termopane pentru a le verifica siguranța?

Da, există un normativ care descrie cerințele pentru respectivul obiect. În prezent, avem posibilități de cca. 50% pentru a le verifica ermeticitatea, punctul de rouă, corectitudinea executării, conductibilitatea termică, dar noi nu putem verifica principalul: rezistența la vânt și la ploaie, provocările cele mai importante la exploatare. Utilajul pe care l-am comandat

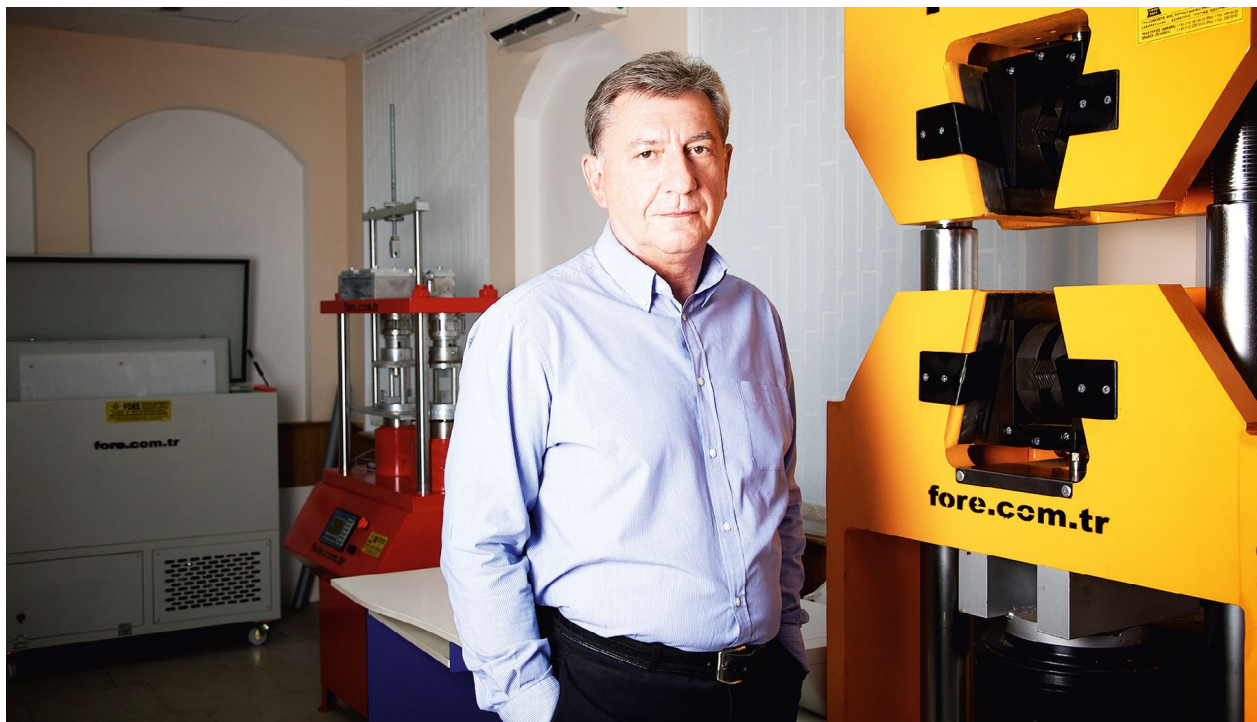
INCERCOM IMPLEMENTEAZĂ FOARTE ACTIV RIGORILE ȘI CERINȚELE, NORMATIVELE EUROPENE, FIIND ÎN CONTINUA EVOLUTIE ȘI LA NIVEL TEHNIC.

este ultraperformant. Geamul se instalează în utilaj și, artificial, se formează mediul de ploaie și vânt, iar noi putem stabili dacă geamul va rezista sau nu la respectivii factori. Nu e un secret că pe piață, cu regret, este un număr destul de mare de producători care nu respectă standardele de calitate. La noi se adresează mulți cetățeni cărora li s-au instalat termopane și pe urmă au probleme. În situația respectivă, este și vina cetățenilor, fiindcă ei nu intră în esență când cineva le propune un preț mai redus pentru produs. Prețul mic și calitatea înaltă nu întodeauna coincid. Deci, trebuie să verifice dacă au certificat, dacă au încercări de laborator.

Cum se desfășoară respectivul control? Companiile se adresează la institut sau institutul este obligat să facă verificările?

Respectivul proces este reglementat de Legea calității, care este în vigoare acum și care va fi, sper eu, schimbată în curând prin Codul construcțiilor, un document mai amplu. Orice material folosit în construcții, orice fel de articol trebuie să treacă o certificare și odată la jumătate de an fiecare producător trebuie să facă încercări de laborator. Cu regret, nu întodeauna se respectă aceste reguli. Sunt multe firme care nu lucrează cinstit, fiindcă concurența este foarte mare. Și cetățenii nu întodeauna cer documente, ei se uită doar la preț, pe urmă apar probleme. Se avântă la prețuri joase, dar știți că cel zgârcit plătește îndoiti. Noi lucrăm în cumul cu Inspekția de Stat în Construcții. Când se fac controale, ei se adresează la noi și noi le asigurăm suportul de laborator, pentru ca, ulterior, ei să tragă concluzii - cât de bine s-au executat lucrările, mai ales la drumuri. Anul trecut, mai multe porțiuni de drumuri reabilite nu corespundeau cerințelor normative, fapt pe care l-am stabilit inspekția împreună cu noi, pentru că ei nu pot trage concluzii fără experimentele de laborator. În principiu, companiile străine care implementează proiectele respectă cerințele noastre, însă apar probleme privind calitatea materialelor, iar în unele cazuri și probleme ce țin de executarea lucrărilor. Nu întodeauna personalul este profesionist. Cu doi ani în urmă, când au început investițiile în drumuri, noi am cumpărat un laborator modern de materiale de drumuri, de aceea avem suportul necesar ca să asigurăm calitatea convenită.

La laborator au acces liber persoanele fizice?

Sigur că da. Conlucrăm și cu organizațiile private, și cu ONG-uri, și cu statul. Cetățenii vin destul de des, cu diferite probleme, cu problema geamurilor termopane, a materialelor de construcție ș.a. Noi le facem încercări în laborator, după care le enunțăm concluzia, care le permite mai departe să acționeze în judecată împotriva întreprinderii ce nu a executat bine lucrările. Este foarte eficient pentru persoanele fizice și catalogul nostru de prețuri. Spre exemplu, dumneavoastră vreți să faceți reparație în casă, evident că ați dori să estimați cheltuielile. În timp ce unele firme vă prezintă prețuri fantastice la materiale, având catalogul de prețuri, dvs. puteți să comparați și să prognozați volumul de cheltuieli, care va fi necesar pentru executarea unei lucrări. Putem înlătura și companiile care nu activează cinstit. Orice obiect bugetar la care se face reparație sau construcție, obligatoriu, merge la Direcția de verificare și expertizare a proiectelor și construcțiilor. Și dacă evaluarea prețurilor nu este făcută în baza catalogului nostru, obiectul nici nu este primit spre examinare. Mai este și momentul corupțional pe care îl combatem. Atunci când o să fie clar știut și indicat costul, devierile la preț vor ține de domeniul trecutului.

PERFEȚIONAREA CADRELOR ÎN CONSTRUCȚII

Una dintre misiunile institutului este și perfecționarea cadrelor în construcții. Cum are loc respectivul proces?

Conform Legii calității, care în timpul apropiat va fi înlocuită cu Codul urbanismului și construcțiilor, fiecare specialist cu răspundere, proiectant, lucrător de laborator, divizier, trebuie să fie odată la cinci ani atestat. Atestarea arată că persoana corespunde cerințelor, îndeplinește unele obligațiuni și are posibilități destul

**CU SAU FĂRĂ MEDIU
CONCURENȚIAL,
SUNTEM O INSTITUTIE
DE STAT, INSTITUTIE
STIINTIFICĂ, DE ACEEA
TREBUIE SĂ FIM CU UN
CAP, CU DOUA, POATE,
MAI SUS.**

de mari, primește certificat cu ștampilă, pe care-o poate aplica pe documentele respective, fiind răspunzător pentru calitate, pentru securitate ș.a. Facem cca. zece cursuri de perfecționare pentru fiecare specialist. La aceste cursuri sunt trei priorități. În primul rând, persoana trebuie să știe ce schimbări sunt în legislație, a doua prioritate sunt tehnologiile noi și a treia e să le aducem la cunoștință documentele normative.

Înseamnă că și companiile de construcții vor fi certificate?

Da. Prin Codul urbanismului și al construcțiilor încercăm să aducem cele peste 2000 de companii de construcții la nivel european. Dacă vrea să activeze, firma trebuie să fie atestată pentru executarea lucrărilor. Prin asta, multe lucruri se hotărăsc. Licitările vor fi cu totul altfel, fiindcă firma va ține cont că atestarea poate să le fie retrasă, de aceea, concurența și calitatea vor crește, dar, în primul rând, responsabilitatea.

TREI LABORATOARE INAUGURATE LA CHIȘINĂU

LA ÎNCEPUTUL LUNII OCTOMBRIE, INSTITUTUL DE CERCETĂRI ȘTIINȚIFICE ÎN CONSTRUCȚII „INCERCOM” A INAUGURAT TREI LABORATOARE DE VERIFICARE A CALITĂȚII DRUMURILOR, BETOANELOR ȘI SISTEMELOR TERMOPAN.

La eveniment a fost prezent ministrul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Marcel Răducan, viceprim-ministrul, ministrul economiei, Andrian Candu, dar și alți peste 150 de invitați. „Aceste laboratoare permit verificarea calității sistemelor de termopan din punct de vedere a rezistenței la vânt și ploaie, iar laboratorul de testare a betonului și a materialelor de construcție pentru drumuri va asigura o mai mare calitate a infrastructurii drumurilor și o responsabilitate din partea constructorilor”, a precizat ministrul Marcel Răducan. De asemenea, ministrul a subliniat că asigurarea calității materialelor va îmbunătăți eficacitatea construcțiilor, durabilitatea și rezistența acestora, precum și va spori încrederea populației în constructori.

La rândul său, Andrian Candu, viceprim-ministrul, ministrul Economiei, a menționat că pentru a avea drumuri bune, este necesară verificarea calitativă a materialelor de construcție utilizate, ceea ce este posibil în laboratoarele achiziționate recent.

Laboratoarele au fost achiziționate din Turcia și au costat circa 100 de mii de euro. Acestea sunt dotate cu tehnologii de ultimă generație, asigurând gama de încercări conform prevederilor standardelor europene.

COLABORĂRI INTERNAȚIONALE

MINISTERUL DEZVOLTĂRII REGIONALE ȘI CONSTRUCȚIILOR ÎNTR-O COLABORARE DE SUCCES CU AGENȚIA DE COOPERARE INTERNAȚIONALĂ A GERMANIEI (GIZ)

Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor dispune de o varietate de parteneri internaționali, care susțin proiecte de dezvoltare durabilă în Republica Moldova. În acest sens, un aliat de încredere este și Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei

(GIZ). Din 1994, cooperarea moldo-germană, bazată pe profesionalism, marchează un parteneriat credibil în tranziția socio-economică facilă. Vizibilitatea și eficiența rezultatului este asigurată de programe de realizare comună.

Mai multe proiecte pilot au fost lansate cu succes în regiunile de Nord, Centru și Sud ale Republicii Moldova. Aceste direcții presupun valorificarea domeniului energetic, prioritar pentru perioada 2012-2014, și cel al serviciilor de apă și canalizare în raioanele Orhei, Soroca, Șoldănești, Leova etc.

Toate proiectele investiționale sunt coordonate de Agențiile de Dezvoltare Regională, prin comunicarea bidirecțională permanentă cu comitetele locale de cetățeni, asigurând o transparență în traseul planificare-executare.

Proiectul lansat în ianuarie 2010 prezintă o altă cooperare de succes moldo-germană destinată îmbunătățirii serviciilor publice locale în Republica Moldova și urmează a fi încheiat în decembrie 2015. Pe această cale, au fost fixate trei etape de intervenție: modernizarea serviciilor publice locale, planificarea și programarea regională, suportul german pentru investiții.

Planificarea și programarea regională reprezintă un element-cheie în cooperarea ministerului cu cei de la GIZ, având ca domenii de aplicare aprovizionarea cu apă și canalizarea, eficiența energetică în clădirile publice, drumurile regionale și locale.

Perioada anului 2014-2015 va marca stadiul de definitivare a conceptelor de proiecte, ulterior fiind propuse spre implementare, cu un capital estimat de 140 mln de euro. Investițiile însă nu se opresc aici. În acest sens, pentru sectorul managementului deșeurilor solide se planifică alocarea sumei de 80 mln de euro, alte 30 vor fi redirecționate în domeniul apei și canalizării. Pentru eficiența energetică a clădirilor publice, sunt propuse spre investiții 25 mln de euro, iar în sectorul drumurilor – 40 mln de euro.

Drept perspectivă, prin intermediul acestui parteneriat, vor urma și alte proiecte de succes, care vor consolida sistemul infrastructurii RM, generând contacte noi.

DE LA NORD LA SUD, PE DRUMURI EUROPENE

PRIN MODERNIZAREA UNOR DRUMURI DIN RAIOANELE HÂNCEȘTI, NISPORENI, UNGHENI Ș.A., ACCESUL DIN LOCALITĂȚILE ȚĂRII CĂTRE CAPITALA REPUBLICII MOLDOVA, ORAȘUL CHIȘINĂU, S-A ÎMBUNĂȚĂȚIT, IAR MODERNIZAREA CONTINUĂ A DRUMURILOR REGIONALE URMĂREȘTE CREȘTEREA NUMĂRULUI DE VIZITATORI ÎN REGIUNI, IMPULSIONAREA ECONOMIEI LOCALE ȘI DEZVOLTAREA ECHILIBRATĂ A REGIUNILOR ȚĂRII. ASTFEL, MINISTERUL DEZVOLTĂRII REGIONALE ȘI CONSTRUCȚIILOR, ÎN COLABORARE CU PARTENERII SĂI FINANȚATORI, FACE PAȘI SIGURI SPRE O INFRASTRUCTURĂ REGIONALĂ A DRUMURILOR DE CALITATE ȘI ACCESIBILITATE EUROPEANĂ. (TEXT: ECATERINA GRIGOREAN, FOTO: ARHIVA MDRC)

Finalizarea drumului de ocolire a orașului Hâncești (a cărei construcție a început în ianuarie 2014), va impulsiona dezvoltarea economică pentru localitățile Bozieni, Logănești, Bobeica, inclusiv a orașului Hâncești. Totodată, construcția acestui drum de ocolire va îmbunătăți accesul spre drumul republican Chișinău – Hâncești – Cimișlia – Basarabeasca R3 și Chișinău – Leova R34, care îndeplinește o funcție deosebită ca drum de ocolire a transportului din direcția Basarabeasca către direcția Cahul – Chișinău și, cel mai important, către Europa, prin Vama Leușeni (chiar dacă sectorul de drum construit va avea o lungime de 1,5km). Condițiile de călătorie se vor îmbunătăți nu doar pentru cetățenii care vor merge spre capitală, dar și pentru sutele de camioane care vor trebui să ajungă în capitalele europene sau vor livra mărfuri în sudul Republicii Moldova. Porțiunea de drum construită va dispune de un sens giratoriu – 3883m.p., va avea amplasată îmbrăcăminte rutieră, iar teritoriul adiacent drumului de ocolire va fi amenajat. De asemenea, va fi creată o zonă verde de-a lungul

râului Cogâlnic, va fi instalat un sistem de iluminare și va fi construită o pistă pentru bicicliști. Actualmente sunt finalizate lucrările de acoperire a drumului cu stratul de prundiș, iar concomitent a început procesul de instalare a bordurilor pentru trotuar. În urma construcției acestui drum, circa 26 de mii de locuitori vor avea acces confortabil la un drumul republican, iar pentru 450 de gospodării va fi eliminat pericolul de inundare și, bineînțeles, atractivitatea investițională a localității va fi majorată, iar oamenii vor beneficia de noi locuri de muncă.

Titlul proiectului: „Dezvoltarea activității economice în sectorul cu potențial industrial regional a orașului Hâncești prin construcția capitală a drumului de ocolire”.

Beneficiari: Consiliul raional Hâncești

Domeniu de intervenție: Măsura 1.2: Modernizarea și dezvoltarea traseelor de acces, infrastructurii rutiere și conexiunilor internaționale.

Valoarea totală a proiectului: 73 mln de lei
Contribuție din Fondul Național de Dezvoltare Regională: 28 mln de lei

Alte surse: 45 mln de lei (MTID – Partea a II-a a proiectului)

IMPULS PENTRU INDUSTRIA TURISTICĂ

Recent a fost deschis pentru circulație un drum regional nou. Drumul Vărzărești–Nisporeni are menirea să asigure accesul către cele mai impor-

tante obiective turistice din raionul Nisporeni și să faciliteze accesul locuitorilor din Vărzărești spre centrul raional.

„Este un drum local reabilitat, ce oferă posibilitatea tuturor doritorilor să se deplaseze către toate obiectivele turistice din raionul Nisporeni. Pentru localnicii din Vărzărești, acest drum scurtează accesul către centrul raional. Este o veste bună și pentru producătorii din acest raion, pentru că o infrastructură de drum modernă și durabilă sprijină dezvoltarea afacerilor”, a menționat ministrul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Marcel Răducan în cadrul ceremoniei oficiale de dare în folosință a sectorului de drum.

Datorită acestui drum reabilitat, obiectivele turistice din raionul Nisporeni vor fi incluse în rutele turistice naționale „Zona turistică Vest”, iar regiunea va deveni mult mai atractivă și va contribui la dezvoltarea social-economică echilibrată a întreg teritoriului țării.

Titlul proiectului: „Reabilitarea infrastructurii de transport spre obiectivele de importanță majoră”

Beneficiari: Consiliul Raional Nisporeni

Domeniu de intervenție: Măsura 1.2: Modernizarea și dezvoltarea traseelor de acces, infrastructurii rutiere și conexiunilor internaționale.

Valoarea totală a proiectului: 3014818,5 de lei

Contribuție din Fondul Național de Dezvoltare Regională: 3014818,5 de lei

DRUMURILE – ACCES SPRE CULTURĂ, EDUCAȚIE, COMERȚ

În comuna Pârlița, din raionul Ungheni, a fost inaugurat la sfârșitul lunii septembrie un nou sector de drum. Drumul asigură accesul localnicilor spre gimnaziul și muzeul din localitate, precum și îmbunătățește conexiunea dintre drumurile locale și drumurile naționale R1 și R17.

„Proiectul a avut drept scop dezvoltarea infrastructurii de drumuri în zonă, crearea noilor oportunități pentru atragerea investițiilor, precum și dezvoltarea economiei locale. Acest drum îmbunătățește condițiile de viață pentru cetățeni și oferă noi oportunități de valorificare a potențialului turistic din zonă, inclusiv oportunități de realizare a proiectelor din domeniul turismului”, a subliniat ministrul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Marcel Răducan.

Totodată, Marcel Răducan a precizat că pentru dezvoltarea afacerilor în regiune este necesară dezvoltarea unei infrastructuri de drum moderne și durabile, iar proiectele de dezvoltare regională vizează dezvoltarea social-economică echilibrată și durabilă pe întreg teritoriul Republicii Moldova și reducerea decalajelor dintre regiunile țării.

„Ne-am săturat de noroi și gropi. Era un drum imposibil de practicat. Locuitorii din Pârlița se simțeau izolați de lume, atât timp cât drumul care leagă localitatea de alte sate, dar și de șoseaua internațională era plin de gropi. Unitățile de transport ne ocoleau, iar copiii ajungeau la școală plini de noroi”, a precizat Ion Bejan, primarul comunei.

Lucrurile s-au schimbat odată cu aplicarea proiectului de renovare a traseului. Muncitorii erau ajutați de oamenii din sat, care munceau cot la cot pe șosea. Făceau voluntariat doar pentru a vedea un drum bun în localitatea lor.

„În sfârșit mergem și noi ca oamenii civilizați și nici nu ne mai hurducă. Eu țin minte cum erau drumurile astea în vale, ca niște râpi. Peste doi kilometri de stradă au fost reparați capital. Suntem mândri că avem și noi în sat un drum

european”, spune un locuitor din Pârlița. Potrivit conducerii localității, strada reparată este singura din Pârlița care are trotuar, marcaje rutiere, inclusiv treceri pentru pietoni și indica-toare rutiere. Locuitorii din Pârlița speră că toate drumurile din sat vor fi reparate la fel de bine. „Cum zicea și tineretul, e mai ceva ca în Europa, Europa e la noi acasă. Și pe trotuar mergem, și la trecerea de pietoni. Și flori gospodinele sădesc pe marginea drumului, alt aspect are satul”, ne spune o femeie din sat.

Titlul proiectului: „Acces asigurat la viața publică”

Beneficiari: Primăria comunei Pârlița, raionul Ungheni

Domeniu de intervenție: Măsura 1.2: Modernizarea și dezvoltarea traseelor de acces, infrastructurii rutiere și conexiunilor internaționale.

Valoarea totală a proiectului: 9 mln de lei

Contribuție din Fondul Național de Dezvoltare Regională: 8,3 mln de lei

DRUMURILE REGIONALE. RESPONSABILITATEA CUI?

În prezent, autoritatea publică centrală responsabilă pentru implementarea politicii de dezvoltare regională este Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor. Într-o etapă inițială, Dezvoltarea Regională a fost vag percepută de către marea majoritate a cetățenilor, obiectivele și prioritățile stabilite în documentul de politică fiind neclare. Or, pentru ei această politică ar fi mult mai aproape dacă am vorbi despre creșterea bunăstării locuitorilor din regiunile de dezvoltare, modernizarea infrastructurii, dezvoltarea serviciilor și crearea noilor locuri de muncă.

După realizarea mai multor proiecte de renovare și construcție a drumurilor regionale, oamenii s-au convins că prin cooperare și dezvoltare regională pot fi îmbunătățite condițiile de trai, iar MDRC a demonstrat că Dezvoltarea Regională în țara noastră are viitor.

Obiectivele de dezvoltare regională sunt ambițioase, dar și realizabile, dacă vor fi unificate eforturile la nivel regional și național. Aceste obiective vizează obținerea unei dezvoltări social-economice echilibrate și durabile pe întreg teritoriul Republicii Moldova. Drept rezultat, va fi obținută reducerea dezechilibrelor nivelurilor de dezvoltare social-economică dintre regiuni și din interiorul lor și consolidarea oportunităților financiare, instituționale și umane. Și, nu în ultimul rând, un obiectiv al politicii de dezvoltare regională este susținerea activității autorităților administrației publice locale și a colectivităților locale.

LOCUINȚELE SOCIALE – UN PAS SPRE OAMENI

„A AVEA O CASĂ” ESTE SCOPUL PRIMORDIAL AL FIECĂRUI OM CARE PĂȘEȘTE ÎN VIAȚA DE FAMILIE ȘI, POATE, CEL MAI MARE VIS AL SĂU. LOCUINȚELE SOCIALE OFERĂ BUCURIA DE A AVEA UN ACOPERIȘ DEASUPRA CAPULUI CELOR CARE NU ÎȘI PERMIT SĂ ACHIZIȚIONEZE ȘI NICI SĂ ÎNCHIRIEZE DIN PROPRILE VENITURI O LOCUINȚĂ. SPRE DEOSEBIRE DE CASELE CONSTRUITE ÎN SECTORUL PRIVAT, UNDE CONTRACTELE DE ARENDĂ SUNT OFERITE DE CĂTRE AGENTUL ECONOMIC ORICUI PREZINTĂ POSIBILITĂȚI DE ACHITARE, CASELE SOCIALE SUNT CONSTRUITE DE STRUCTURI DE STAT ȘI DISTRIBUITE ÎN FUNCȚIE DE SCHEMA DE ALOCARE A CONSILIULUI LOCAL.

LOCUINȚA SOCIALĂ, O SOLUȚIE PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA FONDULUI DE LOCUINȚE

Ideea de a construi locuințe sociale în Moldova a fost lansată de Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor după mai multe runde de negocieri cu Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei. Împrumutul de cca 14 mln de euro a fost oferit țării noastre pe un termen de până la 20 de ani cu o perioadă de grație de cinci ani. Guvernul de la Chișinău a decis să continue și să extindă construcția de locuințe sociale pe întreg teritoriul țării, având drept scop îmbunătățirea fondului de locuințe. În fața a II-a a proiectului sunt implicate opt raioane ale republicii. Ministrul Marcel Răducan a menționat că în anul 2014 vor fi finalizate peste 200 de locuințe sociale, iar până în anul 2018 numărul acestora va ajunge la 700.

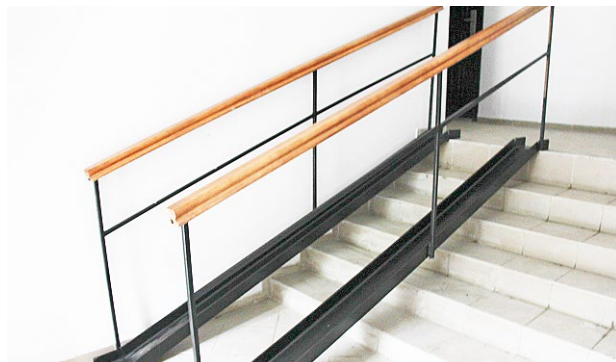
POTENȚIALI BENEFICIARI

Spațiul locativ social construit prin intermediul proiectului va fi acordat în chirie beneficiarilor în baza unui contract de locațiune încheiat pe o perioadă determinată de timp între propri-

etarul blocului locativ, care este Consiliul Raional, și fiecare beneficiar.

Cei care vor putea primi o locuință în acest imobil vor fi aleși după criterii precum veniturile, numărul de membri în familie sau situația socială. În acest sens, administrația publică locală (APL) a instituit o comisie abilitată să examineze cererile solicitanților, să verifice legalitatea actelor doveditoare, să urmărească dacă solicitanții întrunesc condițiile necesare și să acorde punctaj comun criteriilor de selectare.

Ina Leva are treizeci de ani și este mamă a doi copii. Soțul ei a fost operat și nu poate lucra. Familia are un venit lunar de 1700 de lei, din salariul de învățătoare. „Avem doi copii de întreținut, cheltuielile zilnice, soțul nu lucrează pentru că s-a îmbolnăvit. Eu sunt cea care pot să întrețin familia. Din salariul meu de 1700 de lei, nu ne ajunge nici de hăinuțe, nici de scutece”, a spus Ina. Ea va depune actele necesare pentru a beneficia de o locuință socială și speră să obțină un apartament pentru care chiria va fi mult mai ieftină, iar condițiile de trai mult mai bune decât cele în care ea și familia sa locuiesc acum.

LA CĂLĂRAȘI A FOST FINALIZAT PRIMUL BLOC DE LOCUINȚE PENTRU PERSOANE NEVOIAȘE

Primele 40 de locuințe sociale au fost date în folosință la începutul verii la Călărași, de către ministrul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Marcel Răducan, și președintele raionului, Ilie Rău. Construcția blocului cu cinci niveluri a început acum un an și a fost realizată de către o echipă de 50 de muncitori, jumătate dintre ei fiind din raionul Călărași.

Dintre locatarii care se pot muta deja în apartamentele finalizate „la cheie” fac parte familii nevoiașe, cu mulți copii sau compuse din persoane cu dizabilități, familii tinere cu venituri mici sau în care cel puțin un membru este angajat la stat, în domeniile educației, medicinei, asistenței sociale.

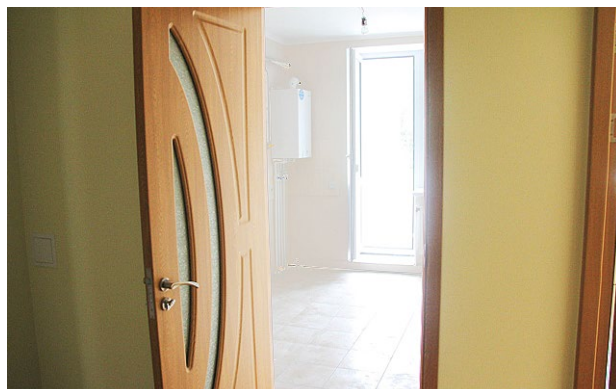
„Recepția la terminarea lucrărilor este o etapă esențială în realizarea unei clădiri, aceasta fiind momentul în care se evaluează conformitatea și calitatea lucrărilor efectuate de către constructor, înainte de darea în folosință a locuințelor. Scopul nostru este să urmărim ca executantul să își îndeplinească obligațiile în conformitate cu prevederile contractului și ale documentației de proiect”, a menționat lunona Lungu, directorul Unității de Implementare a Proiectului.

„Construcția blocului a început în 2013 și a fost finalizată într-un timp record. Le mulțumesc muncitorilor moldoveni pentru efortul pe care l-au depus și îi felicit pentru calitatea execuției. Apartamentele au tot ce trebuie pentru ca familiile din Călărași să se poată muta chiar de astăzi. Le doresc noroc și sănătate, într-o casă nouă!”, le-a spus ministrul Răducan celor prezenți la inaugurarea blocului.

La rândul lor, beneficiarii apartamentelor s-au declarat recunoscători pentru condițiile primite. Acestea dispun de bucătărie și baie mobilată și dotate cu utilaje tehnico-sanitare, de pardoseală finită cu gresie, teracotă și parchet laminat.

Blocul din Călărași se află pe strada Ștefan cel Mare, 42. A fost lăsat în paragină de mai bine de zece ani, iar acum a fost transformat într-un bloc de locuințe sociale. Proiectul valorează 25,1 mil. de lei.

„Inițial, în anul 1996, aici a început construcția unui bloc de apartamente destinat profesorilor care activează în Școala Profesională din Călărași. Având în vedere că autoritățile publice locale nu au reușit să sprijine financiar reconstrucția clădirii, Consiliul Raional a decis, după ani buni, să participe în proiect

și să atribuie acest spațiu locuințelor sociale. Membrii consiliului au depus actele și au fost acceptați în proiectul de construcție a locuințelor sociale din suport financiar european. Astăzi avem aici 40 de apartamente cu două și trei odăi a câte 55 și 67m², care vor fi dotate cu bloc sanitar, aragaz, centrale termice, cazan electric, geamuri termopan, uși interioare, pereți, tavane zugrăvite și pardoseli laminate. Totodată, va fi asigurată conectarea la rețelele de apă și canalizare, telefonie fixă, televiziune prin cablu și internet”, a precizat Marcel Răducan.

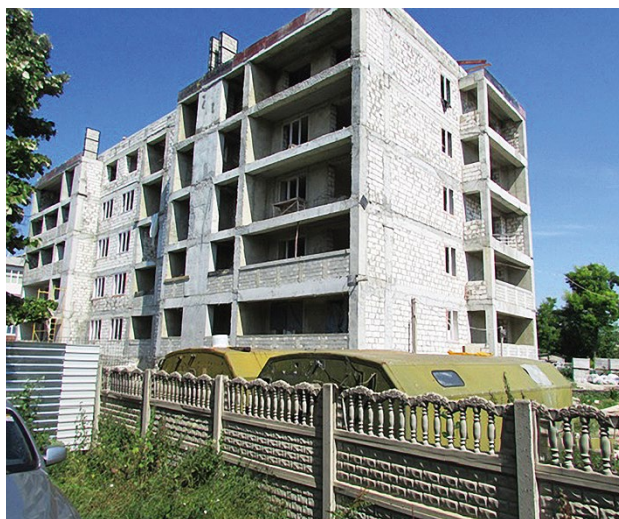

LOCUIȚELE SOCIALE DIN RAIONUL SÂNGEREI

Locuințele sociale din raionul Sângerei ar putea fi finalizate foarte curând. „Construcția a demarat în noiembrie 2013. Conform proiectului, urmează să fie finalizată în anul 2015, dar am observat că lucrările sunt executate cu mult înaintea termenului, ceea ce înseamnă că ele ar putea fi terminate mult mai devreme. Bineînțeles, urmărim și calitatea celor efectuate, astfel încât să nu admitem încălcarea legislației privind calitatea în construcții”, a specificat directorul UIP, Iunona Lungul.

Blocul de locuințe sociale din Sângerei va avea cinci niveluri, cu circa 35 de apartamente finalizate „la cheie”. Locuințele vor fi dotate cu utilaje tehnico-sanitare, pardoseală finită cu gresie, teracotă și laminat, precum și pereți tencuiți, fiind conectate la rețelele de apă și canalizare.

Valoarea totală a proiectului în Sângerei constituie circa 830 de mii de euro, 65% din suma totală fiind împrumut acordat de Banca de Dezvoltare a Consiliului European (BDCE) pe un termen de 20 ani, iar 35% constituie contribuția administrației publice locale, inclusiv aport nefinanciar.

CONSTRUCȚIA LOCUINȚELOR SOCIALE DE LA BRICENI ESTE ÎN PLINĂ DESFĂȘURARE

Blocul locativ destinat persoanelor nevoiașе din raionul Briceni este construit aproape în totalitate. Reprezentanții Unității de Implementare (UIP) a fazei a II-a a proiectului de construcție a locuințelor sociale efectuează săptămânal vizite de inspectare pe șantierul de construcție.

„Inițial urma ca blocul să fie dat în folosință în luna decembrie a anului curent. Zilnic pe șantier muncesc circa 40 de angajați, iar lucrările de construcție sunt executate conform proiectului și termenelor. După discuțiile cu antreprenorul general, am decis să modificăm programul de lucru, astfel încât în luna octombrie să reușim să organizăm recepția la terminarea lucrărilor”, a menționat Iunona Lungul, directorul UIP.

Inaugurarea blocului de locuințe sociale din Briceni a avut loc în noiembrie 2013. Construcția va avea cinci niveluri, cu circa 40 de apartamente finalizate „la cheie”. Acestea vor avea bucătăria și baia dotate cu utilaje tehnico-sanitare, pardoseala finită cu gresie, teracotă și laminat, precum și pereți tencuiți, și vor fi conectate la rețelele de apă și canalizare, telefonie fixă, televiziune prin cablu și internet etc. Costul total al proiectului din Briceni este de 1,3 mil. de euro, din care circa 843 de mii de euro constituie împrumutul Băncii de Dezvoltare a Consiliului European.

LA HÂNCEȘTI A DEMARAT CONSTRUCȚIA LOCUINȚELOR SOCIALE

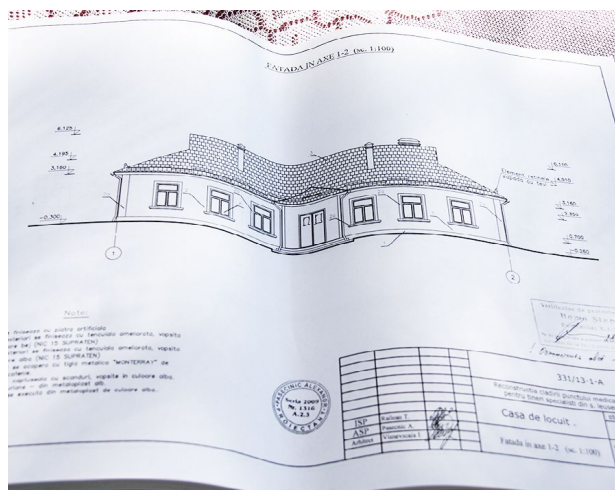
Și la Hâncești construcția locuințelor sociale este în plină desfășurare. Familiile cu venituri mici, cu mulți copii, persoane cu dizabilități, dar și tineri specialiști din Hâncești vor beneficia gratuit de locuințe sociale. În acest scop, autoritățile locale au hotărât să reconstruiască 15 case din localitățile Nemțeni, Obileni, Leușeni, Cătăleni, Cărpineni, Mingir, Sofia, Hâncești, Logănești, Lăpușna, Pașcani, Sarata-Galbenă, Pervomaisc, Crasnoarmeiscoe și Bujor. Inaugurarea lucrărilor de construcție a avut loc în prezența viceministrului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Victor Zubcu, a directorului Unității de Implementare a Proiectului, lunona Lungul, și a reprezentanților autorităților publice locale.

„Vor fi case sociale cu unu, două niveluri, în total 56 de apartamente. În fiecare sat vor fi construite câte trei, patru apartamente, iar pentru selectarea beneficiarilor, la nivel local va fi instituită o comisie care va examina cererile depuse de solicitanți, va verifica legalitatea actelor doveditoare, va urmări întrunirea condițiilor de către solicitanți și va acorda punctaj conform criteriilor de selectare. Raionul Hâncești este primul din proiect unde s-a decis reconstrucția caselor lăsate în paragină în sate. Scopul este de a oferi tinerelor familii cu venituri mici șansa să profeseze în sate, de a dezvolta aceste localități”, a precizat viceministrul Victor Zubcu.

Locuințele sociale vor fi finalizate „la cheie”. Acestea vor avea bucătăria și baia dotate cu utilaje tehnico-sanitare, pardoseala finită cu gresie, teracotă și laminat, precum și pereți tencuiți, și vor fi conectate la rețelele de apă și canalizare, telefonie fixă, televiziune prin cablu și internet etc.

„Deocamdată, ne-am propus să construim doar un bloc locativ în centrul raional, dar suntem siguri că în localitățile rurale aceste apartamente sunt foarte așteptate, mai ales că ne dorim să atragem tinerii specialiști la sate”, a subliniat președintele raionului Hâncești, Grigore Cobzac.

Costul total al caselor din Hâncești este de circa 2 mil. de euro, bani împrumutați de la Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei.

CASELE SOCIALE DIN SOROCA

La Soroca, la sfârșitul lunii septembrie curent a demarat construcția locuințelor sociale. Inaugurarea lucrărilor de construcție a avut loc în prezența viceministrului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Victor Zubcu, a directorului Unității de Implementare a Proiectului, Iunona Lungu, și a reprezentanților autorităților publice locale.

„La Soroca vor fi reconstruite două blocuri locative lăsate în paragină de mai bine de 20 de ani. Este vorba despre 72 de apartamente ce vor fi construite la cheie, ulterior locuințele vor fi distribuite de autoritățile publice locale persoanelor nevoiașe. Este un proiect prin care ne propunem să îmbunătățim și să mărim fondul de locuințe. Este un bun model de colaborare dintre administrația centrală și locală”, a menționat viceministrul Victor Zubcu.

Autoritățile publice locale au menționat că în raionul Soroca sunt persoane nevoiașe care nu reușesc să își achiziționeze o locuință, iar oferirea în chirie a unui apartament va soluționa problema asigurării cu spațiu locativ în raion.

Valoarea totală a obiectului de construcție din raionul Soroca este de circa 2,1 mil. de euro. 65% din costul total al proiectului este oferit de Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei (BDCE) în cadrul unui acord de împrumut pe un termen de până la 20 de ani. Aportul țării noastre este de 35% și constă în oferirea terenului, construcției nefinalizate și a documentației de proiect, inclusiv a unei contribuții financiare de circa 160 de mii de euro.

PROGRES CONSIDERABIL ÎN CEA DE-A DOUA FAZĂ A PROIECTULUI DE CONSTRUCȚIE A LOCUINȚELOR SOCIALE

Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei (BDCE) apreciază activitatea Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor (MDRC) în realizarea proiectului de construcție a locuințelor sociale.

„Progresul proiectului în faza a II-a este considerabil”, a apreciat Dorota Blazejowicz, expert al BDCE în cadrul unei vizite de monitorizare în localitățile din țară unde se construiesc locuințe sociale.

Experții s-au arătat impresionați de calitatea lucrărilor de construcție la blocul din Călărași și la cel pe ultima sută de metri de la Sângerei. Tot ei au apreciat pozitiv planul de lucru de pe șantierul de construcție de la Briceni și Sângerei, unde antreprenorii intenționează să finalizeze lucrările de construcție cu mult înaintea termenelor stabilite conform contractului.

Lunona Lungul, directorul Unității de Implementare a fazei a II-a a proiectului de construcție a locuințelor sociale, a precizat că după vizita în teritoriu s-a discutat despre posibile negocieri privind inițierea fazei a III-a de construcție a locuințelor pentru persoanele nevoiașе din țara noastră, iar în unele raioane s-a decis extinderea proiectului.

„Reprezentanții BDCE au acceptat solicitarea autorităților de la Călărași de a extinde proiectul, dat fiind faptul că cererile pentru a beneficia de o locuință socială sunt duble față de numărul locuințelor ce s-au dat în folosință. De asemenea, experții au comunicat că vor analiza includerea în proiect și a localităților ale căror autorități s-au arătat sceptice față de proiect, iar acum solicită

construirea unor asemenea locuințe”, a precizat Lunona Lungul. În perioada imediat următoare, BDCE va remite un raport de activitate în care vor fi menționate rezultatele vizitei de monitorizare, datele privind respectarea criteriilor și condițiilor de repartizare a locuințelor pentru persoanele nevoiașе, dar și datele despre asigurarea transparenței în procesul de achiziții publice, despre modul în care a fost verificată documentația de proiect. Următoarea posibilă vizită a experților BDCE în Republica Moldova va avea loc în anul 2016, când se va decide inițierea fazei a III-a de construcție a locuințelor sociale în țara noastră.

CHISINĂU BY NIGHT URBANISMUL NOCTURN AL CAPITALEI

Talentul arhitecților capătă un accent original atunci când sunt în situația să proiecteze edificii vecine total diferite ca stil, formă, influențe și tendințe, dar, în același timp, să aducă o oază de pace estetică între aceste clădiri. Iată că și în Chișinău stilul high-tech și cel avangardist se asociază perfect pe o stradă comună, fără să supere ochiul. Exemple de apropiere a stilurilor diferite observăm pe mai multe străzi ale capitalei. Un exemplu ar fi șirul de edificii format din blocul central al Universității de Medicină „N. Tesemițanu”, Centrul Republican pentru Copii și Tineret „Artico” și sediul grupului „Veneto Banca”, toate situate la începutul bd-ului Ștefan cel Mare și Sfânt, un altul - porțiunea străzii Pușkin cu Centrul de Oficii, restaurantul „La taifas” și sediul Băncii Mondiale sau complexul clădirilor ASEM cu construcțiile adiacente din străzile Cosmonauților și Mitropolit Gavril Bănulescu-Bodoni. Ne-am propus să descoperim armonia dintre respectivele clădiri prin intermediul unei sesiuni foto, după apusul soarelui.

(Text: Iuliana Mămăligă
Foto: Ion Pleș Alexandru, Ion Savin)

EDIFICIUL DE PE BULEVARDUL ȘT. CEL MARE ȘI SFÂNT 171/1

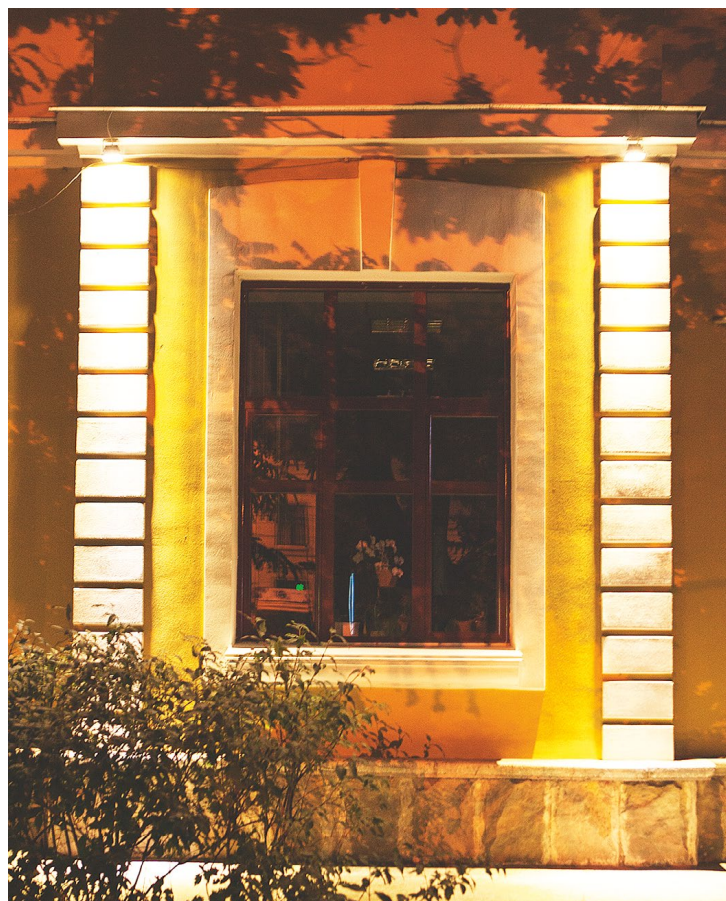
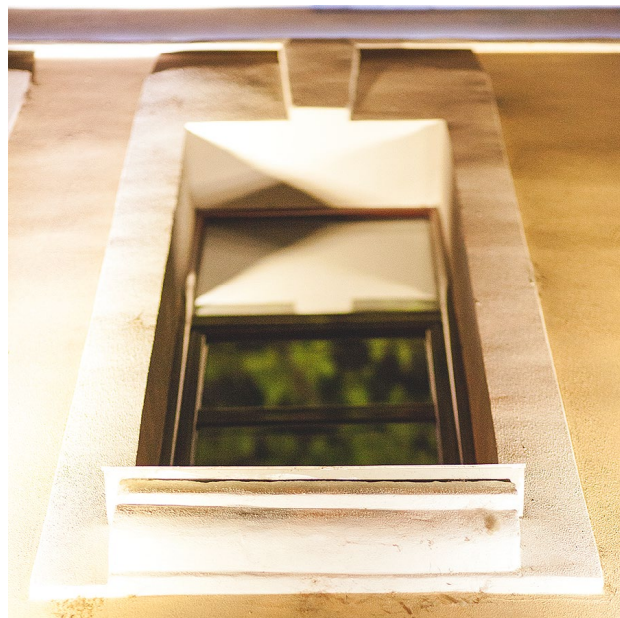
Cu un design contemporan desprins parcă din arhitectura unei metropole, clădirea oferă un fragment de modernitate elegantă în tandem cu laitmotivul din sticlă. Influențe urbane și geometrice, detaliile din crom fac din edificiu un adevărat sediu de business și afaceri. Clădirea de pe bulevardul Șt. Cel Mare și Sfânt 171/1 a fost dată în folosință în anul 2008.

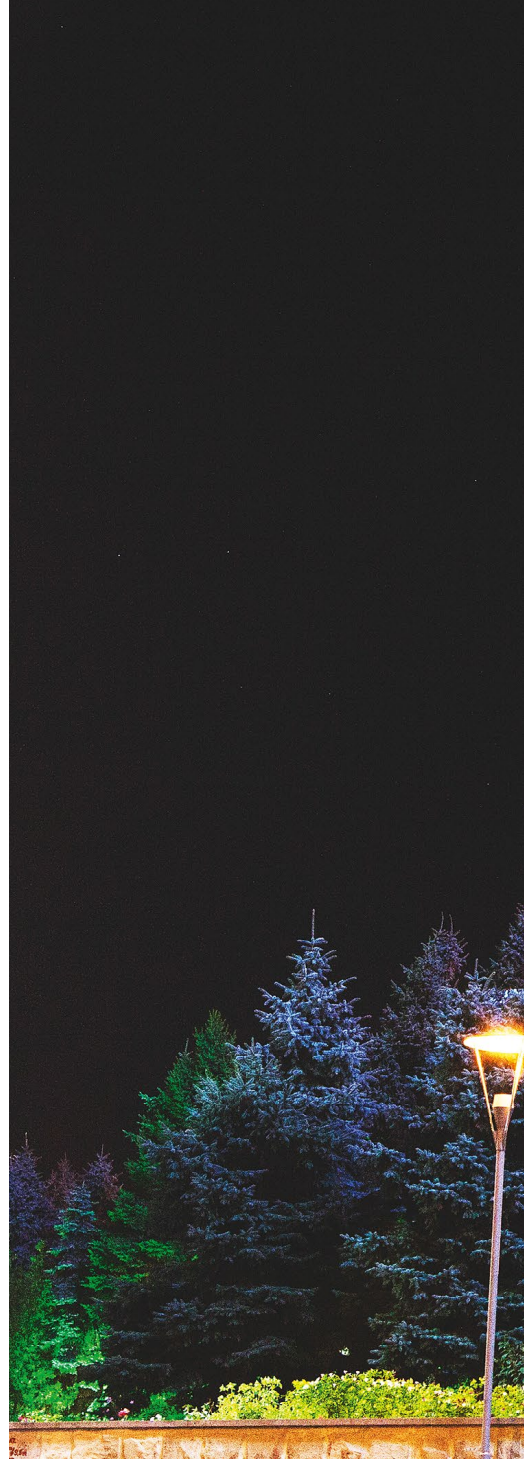
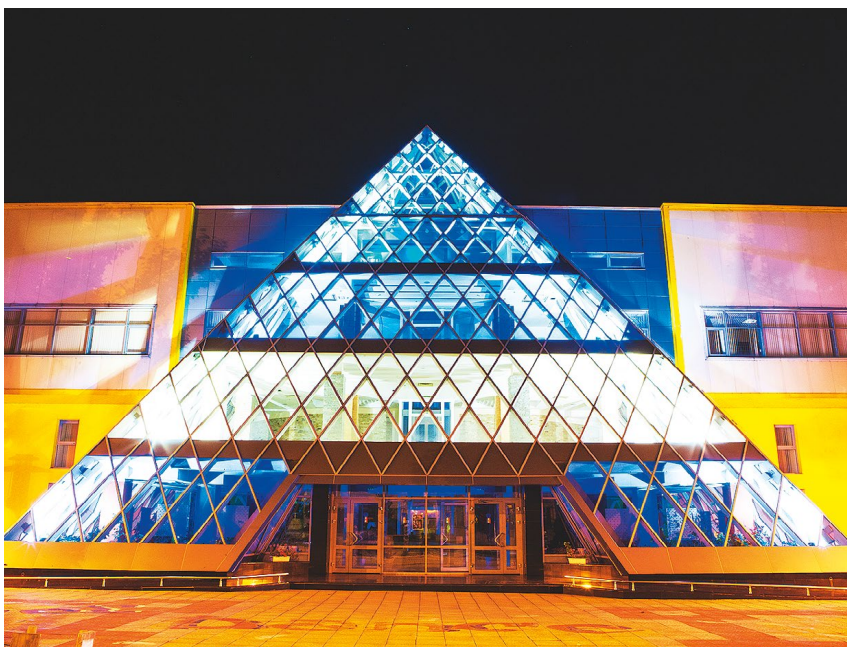

BLOCUL CENTRAL USMF „NICOLAE TESTEMIȚANU”

Statul major al regiunii militare Odessa construiește în 1899 propriul spital militar la Chișinău. După mai bine de cinci decenii, edificiul devine sediul Universității de Medicină. Amalgamul de stiluri a oferit clădirii un aspect inedit care își păstrează farmecul după atât timp. Influențe neoclasiche și eclectice fac din blocul central al USMF o frumusețe arhitecturală unică.

CENTRUL REPUBLICAN PENTRU COPII ȘI TINERET „ARTICO”

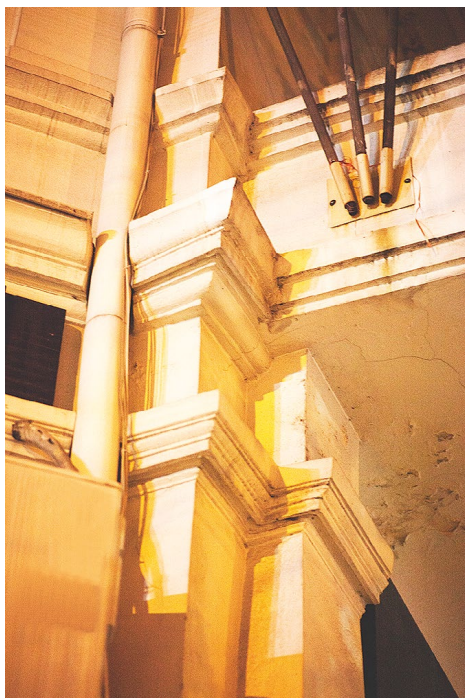
Centrul Republican pentru Copii și Tineret „ARTICO” a trecut prin metamorfoze arhitecturale până în anul 2007. Fondat în 1940, cu denumirea de Palatul Orășenesc al Pionierilor, ARTICO a rămas până în prezent un centru destinat tinerei generații. Designul inspirat format din figuri geometrice simbolizează scopul educativ al ARTICO. Prezența masivă a geamurilor oferă senzația de spațiu și lumină, dar și de libertate.

RESTAURANT

RESTAURANTUL „VATRA NEAMULUI”

Actualul sediu al restaurantului „Vatra Neamului” a fost destinat Școlii Comerciale cu 7 clase a lui A.I. Skorodinsky. Construit în 1899 de Banca Funciară din Poltava, edificiul a mai găzduit și repetițiile Teatrului „Colosseum” (1918). Designul este unul fabulos, având sculptate diverse elemente geometrice, flori, meandre sau ghirlande. Stilul epocii moderne se intersectează cu începutul erei contemporane, păstrând parfumul unor vremuri cu iz de istorie.

CLĂDIREA BĂNCII MONDIALE

Situat în centrul capitalei, pe strada Pușkin, sediul Băncii Mondiale pare desprins din stilul unui megalopolis. Combinația dintre sticlă și piatră, formele geometrice perfecte și liniare îi oferă o notă de sobrietate și seriozitate clădirii, precum e și activitatea acesteia.

COMPLEXUL SEDIILOR ASEM

Academia de Studii Economice a fost transformată într-o adevărată capodoperă arhitecturală modernă. Grandoarea clădirilor se contopește cu unele sculpturi din curțile acestora, oferind un spectacol vizual în care se îmbină arta și contemporaneitatea. Jocul de linii și forme parcă desprinse din tablourile cubiste conferă campusului de la ASEM o sincronizare perfectă dintre economie și arhitectură!

TRASEUL ECOTURISTIC „PĂDUREA DOMNEASCĂ”

AMBIȚIOS ȘI INEDIT, AȘA AR PUTEA FI DESCRIȘ PROIECTUL DESTINAT AMENAJĂRII TRASEULUI ECOTURISTIC „PĂDUREA DOMNEASCĂ”. CU UN BUGET PROMIȚĂTOR DE 11 552 900 DE LEI, PROIECTUL UIMEȘTE PRIN ORIGINALITATEA SA, DAR, MAI ALES, PRIN UTILITATE, FIIND UN NOU PUNCT TURISTIC PENTRU ȚARA NOASTRĂ.

Consiliul Raional Glodeni este inițiatorul acestei idei care, sperăm noi, va fi un real succes. Prin acest proiect se urmărește dezvoltarea activităților turistice, culturale și de agrement, ceea ce contribuie la creșterea numărului de locuri de muncă, a veniturilor alternative, precum și la diversificarea activității în spațiul rural. Proiectul conține două obiective: zimbrăria și popasul turistic „La Fontal”. Fondul Național pentru Dezvoltare Regională a alocat suma de 4 716 700 de lei pentru acest proiect lansat în iunie 2013 și finalizat cu succes în toamna acestui an. În prima etapă a lucrărilor au fost construite foișorul ce servește drept punct de informare și belvedera, unde turiștii pot admira de la înălțime zimbrii. În cea de-a doua etapă au fost construite trei pensiuni a câte șapte locuri de cazare fiecare, precum și spații de camping și o parcare pentru autoturisme. Lucrările acestei etape au fost finalizate în noiembrie 2013. „Această comoară a Regiunii de Dezvoltare Nord – Pădurea Domnească – va atrage investiții importante în următorii ani, după ce aici va fi construită infrastructura necesară. Anume astfel de destinații atrag turiști care nu locuiesc în Republica Moldova”, susține directorul ADR Nord, Ion Bodrug.

În luna februarie a acestui an a avut loc o ședință în care s-a discutat despre popasul turistic de la lacul relict „La Fontal”, aflat lângă satul Cobani, raionul Glodeni. Având o suprafață de 24,2 ha, lacul La Fontal din Rezervația Naturală „Pădurea Domnească” este un lac relict al cărui specific constă în faptul că este alimentat de câteva izvoare ascendente rare în Republica Moldova. Apa acestor izvoare are un grad înalt de mineralizare. Lacul s-a format prin revărsările de odinioară ale Prutului. Când inundațiile sezoniere au fost stopate de construcția barajului Costești-Stânca, lacul nu mai avea o sursă sigură de alimentare, înnămolindu-se și acoperindu-se cu stuf și papură aproape în întregime. Datorită celor câteva

izvoare cu apă mineralizată, lacul este salvat de dispariție totală, iar vegetația de baltă l-a prefăcut într-un loc favorabil pentru adăpostirea viețărilor amfibiene, reptilelor, păsărilor și mamiferelor acvatice.

În iunie 2014 o delegație a Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării a vizitat ADR Nord cu scopul de a cunoaște mai bine activitățile agenției. Oaspeții din Polonia au vizitat lacul relict „La Fontal” și zimbăria din Rezervația Naturală „Pădurea Domnească”, unde ADR Nord realizează proiectul „Amenajarea traseului ecoturistic Pădurea Domnească”, înaintat de Consiliul Raional Glodeni.

În perioada 4-5 august specialiștii de la Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor (MDRC) au evaluat impactul și durabilitatea proiectului. După această vizită, cei de la MDRC au elaborat un raport privind recomandările și observațiile care vor fi aplicate în perioada de după realizarea acestui proiect.

La mijlocul lunii septembrie directorul Agenției de Dezvoltare Regională Nord (ADR Nord), Ion Bodrug, a urmărit cum se desfășoară ultimele lucrări de construcție în cadrul celei de-a doua etape de implementare a proiectului „Amenajarea traseului ecoturistic Pădurea Domnească”, proiect prin care ADR Nord urmărește să contribuie la dezvoltarea activităților turistice, culturale și de agrement în spațiul rural din raionul Glodeni. Iar pe data de 3 octombrie a avut loc ceremonia de deschidere a traseului ecoturistic „Pădurea Domnească”.

„Locurile de muncă în spațiul rural sunt foarte importante. Ceea ce vedem azi este un pas înainte pentru raionul Glodeni”, a spus directorul ADR Nord, Ion Bodrug, felicitându-i pe localnici și din partea ministrului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Marcel Răducan.

Prezent la eveniment, ministrul de Interne, Dorin Recean, a apreciat infrastructura turistică realizată pe malul lacului relict „La Fontal” și a subliniat că astfel „un loc inaccesibil a fost transformat într-un spațiu atractiv și ușor de găsit”.

SĂ DESCOPERIM O ALTFEL DE MOLDOVA

UN TRASEU PENTRU CEI CARE VOR SĂ VADĂ MOLDOVA CU OCHI BUNI. UN TRASEU CARE ÎȚI ARATĂ CÂT DE BOGATĂ ȘI FRUMOASĂ ESTE ȚARA NOASTRĂ BOGĂȚIA FIIND OAMENII ȘI NATURA CARE NE ÎNCONJOARĂ. ASTFEL, TIMP DE DOUĂ ZILE, TURIȘTILOR LI SE PROPUNE SĂ DESCOPERE LOCAȘURI SFINTE, ORAȘE, VIAȚA SATULUI, CĂ DOAR „VEȘNICIA S-A NĂSCUT LA SAT” ȘI CUI NU I-AR PLĂCEA SĂ CUNOASCĂ VEȘNICIA?! DE ASEMENEA, VOR FI PREZENTATE MONUMENTE ALE NATURII DE IMPORTANȚĂ NAȚIONALĂ, FĂRĂ A UITA, BINEFINȚELES, DE ATMOSFERĂ RELAXANTĂ, CARE VA FACE TURISTUL SĂ SE SIMTĂ BINE.

CHIȘINĂU – ȚIGĂNEȘTI – BĂLȚI – GLODENI – RÂȘCANI – ORHEI – CHIȘINĂU, ACESTA ESTE TRASEUL PE CARE ÎL PROPUNEM SPRE ATENȚIA TURIȘTILOR.

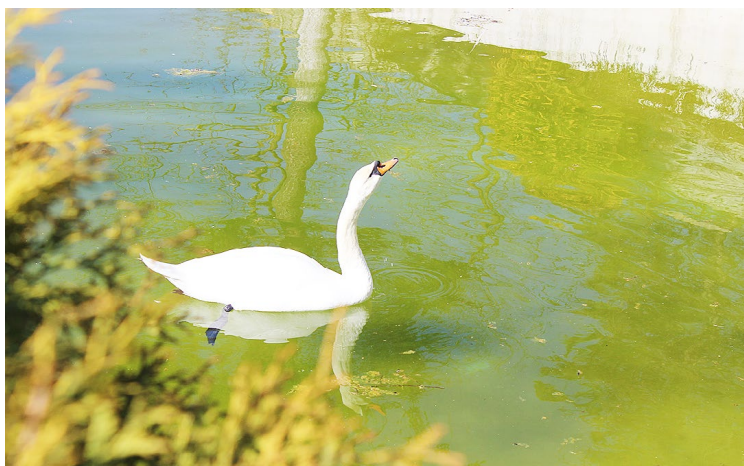
Călătoria începe din orașul Chișinău – capitala Republicii Moldova, centrul administrativ, politic, economic și cultural. „Orașul verde”, „orașul alb”, „mica Romă”, dar mai ales orașul nostru – unde fiecare stradă își are istoria și oamenii săi, despre care poți să povestești ore în șir.

Continuăm traseul de la Chișinău spre Bălți, cu o scurtă oprire la mănăstirea **Adormirea Maicii Domnului de la Țigănești** – una dintre mănăstirile vechi din țara noastră (datând de prin 1725), o nestemată în mijlocul codrilor, care te atrage nu doar prin frumusețea peisajului, dar mai mult prin liniștea și armonia vieții monahale. Un popas relativ scurt, dar care ne inspiră să mergem cu și mai multă îndrăzneală spre nordul țării pentru a cunoaște Moldova. Vom continua drumul pe același traseu Chișinău - Bălți, povestind oaspeților noștri despre viața moldovenilor, ocupațiile lor, meșteșugăritul, pentru că în regiunea prin care vom trece avem un centru de olărit deosebit de important, precum și alte lucruri interesante ce merită a fi evidențiate.

Următoarea stație – **Bălți – capitala nordică a țării**. Modest în monumente de arhitectură, totuși Bălțiul va oferi o privire de ansamblu asupra traiului oamenilor în această regiune a țării. În cadrul unui tur panoramic de oraș, vor fi prezentate Biserica Ortodoxă „Sfântul Nicolae” din Bălți – cea mai veche construcție din municipiu, are statutul de monument de importanță istorică și arhitecturală, Catedrala „Sfinții Împărați Constantin și Elena”, Muzeul de Istorie și Etnografie, Piața Independenței și Piața Vasile Alecsandri – una dintre cele mai mari din Europa (7324m.p.), precum și altele.

În continuare vom merge spre **Glodeni**, următorul popas din cadrul traseului, unde la **rezervația**

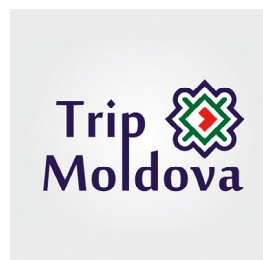

Pădurea Domnească vom descoperi obiective turistice de o valoare unică nu doar pentru Moldova, dar și pentru întreg spațiul european: Zimbrăria, Stejarii Seculari, Țara Bătlanilor – toate parte componentă a itinerarului „Pe un picior de plai, pe o gură de rai”. Ziua se va încheia cu o cină în sânul naturii și cazare la o pensiune turistică locală.

A doua zi, experiența Moldovei turistice va continua la **rezervația peisagistică „Suta de Movile” și defileul Cheile Butești**, fiind organizată și o plimbare pe apă, la **Râșcani, la Costești Stâncă**. Zeama de pește își va aștepta la mal cuminte gurmanzii.

Cu noi impresii, vom porni la drumul mare spre Chișinău, pentru a trage linia aventurii, dar fără a omite încă un popas la fel de important – la **Orhei**. Aici, turiștii ostenți vor fi invitați la **Casa Vinului (Wine House)**, pentru a degusta vinuri bune din Codrii Orheiului, precum și pentru a savura produse delicioase.

Revenind la Chișinău, turiștii vor avea impresia unei călătorii care i-a făcut să trăiască experiența Moldovei turistice – o invitație pentru alte tururi la fel de captivante.

SAL
IERMANSCHN

ARTICOLI
CAL

EXISTENȚA LINIȘTITĂ A CASELOR **FAMILIEI** **MONASTIRSKI**

ÎN ACEST LOC VIN STUDENȚI ȘI ELEVİ, CERCETĂTORI, ANGAJAȚI AI ORGANIZAȚIILOR NEGUVERNAMENTALE ȘI SIMPLI CHIȘINĂUIENI SAU OASPEȚI AI CAPITALEI – IUBITORI DE CARTE ȘI DE CUNOȘȚINȚE. NE REFERIM LA CLĂDIREA SITUATĂ LA INTERSECȚIA STRĂZILOR MITROPOLIT GAVRIIL BĂNULESCU-BODONI ȘI BULEVARDUL ȘTEFAN CEL MARE ȘI SFÂNT, ÎN CARE SE AFLĂ BIBLIOTECA MUNICIPALĂ B. P. HASDEU, O LIBRĂRIE ȘI O FARMACIE. ÎN ACEEAȘI CLĂDIRE, DAR AVÂND INTRAREA DIN CURTE, SE AFLĂ O BOGATĂ BIBLIOTECĂ GERMANĂ; ÎȘI AU SEDIUL ȘI ALTE STRUCTURI OBȘTEȘTI, MAJORITATEA DIN DOMENIUL ÎNVĂȚĂMÂNTULUI.

Clădirea impunătoare cu trei niveluri se extinde pe un cartier întreg, de la strada Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni până la stradela Teatrală. Istoria edificiului începe în 1834. Preocupată de amenajarea noului centru al Chișinăului, Duma orășenească a repartizat terenul sus-menționat familiei lui Ioan și a Anastasiei Monastîrski. Capul familiei era asistent de colegiu, funcționar la Consistoriul Duhovnicesc al Basarabiei. Deja peste zece ani, pe teritoriul care îi fusese pus la dispoziție au răsărit două clădiri frumoase a câte două niveluri cu 46 de camere, cu o curte interioară, cu suprafața de 1680 stânjeni (1 stânjen = 2,134 metri). O parte din încăperi era locuită de proprietari, iar alta era oferită în chirie ministrului militar, generalului Pavel Fiodorov. Celelalte încăperi erau închiriate de Armată. Adresa tuturor acelor instituții era următoarea: intersecția străzilor Seminarului (actualmente Bănulescu-Bodoni) și Moscovskaia (Ștefan cel Mare și Sfânt). În perioada respectivă Chișinăul nu se putea lăuda cu prea multe clădiri atât de încăpătoare, de aceea Duma orășenească a propus ca aici să fie localizat Gimnaziul cu pensiune pentru copiii citadinilor înstăriți și ai funcționarilor orașului. Instituția a fost deschisă în 1846. În biografiile multor oameni renumiți ai Chișinăului figu-

**EDIFICIUL ESTE
CONSIDERAT
UNUL DINTRE CELE
MAI APRECIATE
MONUMENTE
ISTORICE ȘI
ARHITECTURALE
DIN CHIȘINĂU.**

rează mențiunea despre absolvirea celui gimnaziu: Bogdan Petriceicu-Hasdeu, Carl Schmidt, Zamfir Arbore-Ralli, arhitecții P. Gaschet și N. Tverdohlebov și mulți alții. Instituția de învățământ a funcționat aici până în anul 1862. Ulterior, gimnaziul s-a mutat în propria clădire, construită special pentru a-l găzdui (astăzi Muzeul Național de Istorie și Arheologie). Pe 25 martie 1863, familia Monastîrski și-a vândut proprietățile contra sumei de 17500 de ruble. Cele „două case din piatră cu acoperiș din fier cu două cantine și două pivnițe”, cum era indicat în actul de vânzare, au devenit cămin pentru studenții Seminarului Teologic, al cărui bloc de studii era situat în apropiere, la intersecția actualelor străzi Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni și 31 August 1989 (edificiul s-a păstrat). Viitorii preoți au locuit în aceste case până în 1864, când clădirea a fost luată în chirie pentru 12 ani de către un elvețian pe nume Charles Thomas Selouidenis. Acesta a reconstruit imobilul, în care a deschis un hotel. Și l-a numit „Suisse”. Selouidenis a stăpânit edificiul timp de mai multe decenii, prelungind contractul de închiriere. În 1897, clădirea a fost închiriată de către o altă persoană – N. Murcev, pentru 15 ani. Noul stăpân a operat și el câteva intervenții în imobil.

Schimbările au vizat în special parterul hotelului, încăperile fiind ocupate de întreprinderi comerciale: un restaurant, magazine și ateliere. Aici se afla renumitul salon de fotografie al lui Ștein, magazinul de textile al lui Wilkenberg, frizeria lui Sereus, cofetăriile lui Bakinski, compania de asigurări „Ancora”. Hotelul și-a păstrat denumirea. Chișinăuienii își dădeau întâlniri în restaurantul și în cofetăria hotelului, magazinele și atelierele erau pline de vizitatori. Clădirea devenise foarte populară. Existența liniștită a caselor familiei Monastîrschi a continuat până la cel de-al Doilea Război Mondial. Ca și o mare parte a orașului, clădirea a fost afectată de bombardamente. Din fericire, autoritățile au decis s-o reconstruiască după proiectul original, așa cum fusese concepută în 1844. Cu o singură schimbare: edificiul a căpătat încă un etaj. Proiectul de reconstrucție a clădirii a fost elaborat de arhitectul R. Spirer, sub îndrumarea lui A. Sciușev, care se ocupa de reconstruirea Chișinăului distrus de război. Peste numai câțiva ani, vechile case, reconstruite din temelie, bucurau din nou privirile orășenilor. E adevărat că aici nu a mai fost deschis un hotel. În schimb, edificiul este considerat unul dintre cele mai apreciate monumente istorice și arhitecturale din Chișinău.

ADRESE UTILE

INSPECȚIA DE STAT ÎN CONSTRUCȚII

Inspecția de Stat în Construcții (ISC) este organismul tehnic specializat, desemnat să exercite, potrivit legii, controlul de stat cu privire la respectarea disciplinei în urbanism și a regimului de autorizare a construcțiilor, precum și la aplicarea unitară a prevederilor legale în domeniul calității în construcții.

str. Cosmonauților, 9 et.7; tel.: 022238024;
www.isc.gov.md

Î. S. URBANPROIECT

Această instituție de Stat efectuează cercetări în domeniul dezvoltării durabile a activităților urbanistice și arhitecturale în Republica Moldova; cercetări în domeniul amenajării teritoriului național, teritoriilor separate și localităților ș.a. De asemenea, instituția este proiectantul general privind proiectele urbanistice de nivel republican, raional și local.

str. Cosmonauților, 9, of. 350; tel.: 24-21-64, fax: 24-21-08;
www.urbanproiect.md

Î. S. RURALPROIECT

Este Institutul de Stat de proiectare în atribuțiile căruia intră: proiectarea obiectelor de menire social-culturală, locativă și industrială; executarea lucrărilor de proiectare pentru reconstrucția sau restaurarea clădirilor existente; expertiza tehnică a clădirilor și construcțiilor; elaborarea tipologiei noi a locuințelor sătești, cu evidența schimbărilor social-economice la sate; elaborarea soluțiilor eficiente privind infrastructura tehnico-edilitară la sate, cu aplicarea surselor de energie netradițională ș.a.

str. Pușkin, 26; tel.: (+373) 22224-597;
www.ruralproiect.md

Î. S. „SERVICIUL DE STAT PENTRU VERIFICAREA ȘI EXPERTIZAREA PROIECTELOR ȘI CONSTRUCȚIILOR”

Activitatea INCERCOM se axează pe cercetări științifice și elaborări în domeniul materialelor de construcții și tehnologiilor, expertize și certificarea materialelor de construcție, cursuri de recalificare a specialiștilor și ITR în construcție, construcții metalice. Prestează servicii de deservire tehnică a automobilelor.

str. Independenței, 6/1, Tel: 022775711, Fax: 022559147,
www.incercom.md

AGENȚIILE DE DEZVOLTARE REGIONALĂ

Agenția este o instituție publică necomercială, cu autonomie financiară subordonată Ministerului Construcțiilor și Dezvoltării Regionale și urmărește să asigure operaționalitatea procesului de implementare și realizare a Strategiei de dezvoltare regională.

Agenția de Dezvoltare Regională Sud,

or. Cimișlia, bd. Ștefan cel Mare, 12;
Tel.: 0 (241) 26286 Fax: 0 (241) 26286
www.adrsud.md

Agenția de Dezvoltare Regională Nord,

or. Bălți, Piața Vasile Alecsandri, 8A;
Tel./Fax 0 (231) 61980, www.adrnord.md

Agenția de Dezvoltare Regională Centru,

or. Ialoveni, str. Alexandru cel Bun, 33;
Tel: 0 (268) 22692, Fax: 0 (268) 22692;
www.adrcentru.md

INCP "URBANPROIECT"

**INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ȘI PROIECTĂRI ÎN
DOMENIUL AMENAJĂRII TERITORIULUI, URBANISMULUI ȘI ARHITECTURII**

Republica Moldova, MD-2014 Chișinău, str. Cosmonauților 9, E-mail urbanproiect@urbanproiect.md
tel. +373 22 24 21 64, fax +373 22 24 21 08

*70 ani
împreună cu voi !*

Institutul Național de Cercetări și Proiectări

Soluții pentru producerea
cimentului și a betoanelor

Soluții pentru subturnări și ancorări

Soluții pentru reparații și protecții pe betoane

Soluții pentru impermeabilizări

Soluții pentru sigilări și lipiri

Soluții pentru consolidări structurale

Soluții pentru pardoseli industriale

Soluții pentru acoperișuri

Soluții pentru protecții anticorozive și la foc

SOLUȚII **SIKA** PENTRU CONSTRUCȚII

Sika AG cu sediul în Baar, Elveția, este o companie activă la nivel global specializată în produse chimice pentru construcții, pentru industriile producătoare de componente auto, pentru parcuri solare și eoliene. Peste 100 de ani de inovație și consecvență, soluții inovatoare și personalizate după nevoile clienților noștri plasează Sika pe poziția de lider în furnizarea materialelor pentru sigilări, lipiri, ancorări, consolidări, reparații, hidroizolații și protecții.

Gama de produse Sika include aditivi de înaltă calitate pentru betoane și ciment,

mortare speciale, adezivi și sigilanți, materiale de amortizare, consolidări structurale, pardoseli industriale și sisteme de acoperișuri și impermeabilizări.

În prezent, Sika numără subsidiare în 84 de țări, peste 160 de unități de producție și mai mult de 16.000 de angajați la nivel global, care asigură o legătură stabilă între clienți și companie, garantând succesul tuturor partenerilor.

În 2013 Sika a generat vânzări de 5,14 miliarde CHF.

www.sikamoldova.md

BUILDING TRUST

